

I

ДОНОСИ СЕ Стратешки план развоја културе Града Сремска Митровица 2017. - 2022.године.

II

Саставни део овог Закључка је Стратешки план развоја културе Града Сремска Митровица 2017.- 2022.године.

III

Овај Закључак ступа на снагу даном доношења, а биће објављен у „Сл.листу града Сремска Митровица“.

Град Сремска Митровица

Агенција за регионални развој АП
Војводине

**СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА
СРЕМСКА МИТРОВИЦА 2017-2022. ГОДИНА**

- НАЦРТ -

Сремска Митровица, септембар 2017.

Град Сремска Митровица
Градска управа за културу, спорт и омладину

Агенција за регионални развој АП Војводине д.о.о Нови Сад

Учесници у изради:

Маја Сокић Хегер	Агенција за регионални развој АП Војводине
Стана Пајковић	Агенција за регионални развој АП Војводине
Мирослав Тепић	Пројектни менаџер - консултант

Град Сремска Митровица	
Мирјана Марковић	Градска управа за културу, спорт и омладину
Александар Будошан	Позориште "Добрица Милутиновић"
Дејан Мостарлић	Историјски архив "Срем", Ср. Митровица
Маја Огњановић	Центар за културу "Сирмијумарт" POL.
Зорица Мишчевић	Установа за неговање културе "Срем" POL
Татјана Јесретић	Завод за заштиту споменика културе С. Митровица
Милица Живановић	Музеј Срема
Марија Вукајловић	Галерија "Лазар Возаревић"
Душанка Милорадић	Библиотека "Глигорије Возаревић"
...	
...	
...	

1. Увод

1.1. Култура и потреба дефинисања културне политике

У циљу успостављања нових односа у области културе, Градска управа за културу, спорт и омладину Града Сремска Митровица планира да створи услове за настанак савременог културног амбијента и да на тај начин оствари равнотежу између културно-уметничког стваралаштва и медија, васпитно-образовних институција, туристичких и невладиних организација.

Велике друштвене промене имале су снажан утицај на културне промене - културна схватања, ставови који су значајно утицали на опадање свести о потреби очувања културне баштине. Само слободан, независан однос културних делатности и уметности омогућава развитак њихових аутономних вредности које као такве истински доприносе укупном развоју.

Тенденције у култури су се у претходном периоду мењале, што се огледа не само у типу, количини програма, стварању нових уметничких организација, нових фестивала, него и у самим културним оријентацијама и естетикама.

Уз прожимање и складну повезаност традиције и савремености, културна самосвест, едукација, комуникација и интердисциплинарност, интензивна национална, регионална, локална и међународна сарадња и размена, представљају основ за стварање Стратешког плана Града и њене културне политике.

Културна политика мора бити интегрисана и синхронизована са свим другим политикама и развојним агендама Града, како би се омогућила њихова синергија и узајамно подржавање. Обезбеђивањем адекватне културно политике осигурава се њен интегритет и подстичу се могућности њене економске валоризације са циљем пружања подршке економском развоју Града.

Креирање културне политике подразумева креирање инструмената и мера које уважавају локалне специфичности, како самих ресурса, тако и потреба и подразумева сарадњу свих актера који се баве питањима економског, друштвеног и културног развоја. Препознавање економских потенцијала културних ресурса, један је од примарних начела у креирању политика.

У настојањима да направи оквир за спровођење такве културне политике, Град Сремска Митровица у сарадњи са Агенцијом за регионални развој АП Војводине из Новог Сада, приступио је изради Стратешког плана развоја културе Града Сремска Митровица за период 2017-2022. године.

Принципи на којима почива стратешки план културног развоја града Сремска Митровица:

- Вођење препознатљиве културне политике у свим њеним областима (библиотекарство, издаваштво, драмско, музичко, фолклорно и ликовно стваралаштво, сценска уметност, археологија, архиварство, културна баштина, ...);
- Подизање квалитета медијске презентације и популаризације културних програма;
- Подстицање неговања мултикултурализма;

- Афирмисање стручних способности људи (младих уметника) као примарних носиоца развојних потенцијала;
- Подршка удружењима чије интересовање покрива област културног стваралаштва;
- Повезивање и ужа сарадња између установа културе, васпитно-образовних, туристичких и других организација у граду и шире;
- Развој културне комуникације и стваралаштва путем нових информационих технологија.

Овај документ има за циљ да постави смернице за дефинисање односа актера у култури и да успостави плански и стратешки приступ унапређењу културе у Граду. Стратешко планирање доприноси да локална власт добије јаснију слику о вредностима и ресурсима културе којима треба да руководи и коју треба да уграђује у своје одлуке. Област културе није изолована сфера интервенције и она је део ширег ланца вредности и политика које локална власт у складу са својим надлежностима треба да води.

Планирање развоја културе започиње анализом постојећег стања, ресурса и потреба, након чега се ради анализа унутрашњих и спољашњих фактора који су од значаја за културу Града (SWOT). Налази ситуационе и SWOT анализе служе као основ за постављање стратешких циљева, програма и активности којима се нуде решења за идентификоване проблеме. Циљ овог документа је да понуди ширу развојну агенду и да се на основу ње предложи програми и пројекти.

1.2. Правни и стратешки оквир

За адекватно управљање и унапређење функционисања сектора културе кључно је постојање у уважавање правног и стратешког оквира.

Скупштина града Сремска Митровица је у фебруару 2010. године усвојила Одлуку о усвајању Стратегије одрживог развоја града Сремска Митровица за период 2010-2020. године. Област културе анализирана је и планирана заједно са секторима образовања, спорта и младих, као сектором друштвених делатности, при чему су у овој области дефинисани следећа визија и циљеви и пројекти Града до 2020. године¹:

„Грађани су поносни на ефикасне и компетентне локалне јавне институција, а локална заједница чува своју културу и историјске вредности као наслеђе за будуће генерације. Сремска Митровица је заједница одговорних, активних и свесних људи који се старају о осетљивим групама својих суграђана, где се подржавају знање, здрав стил живота и друге праве вредности“.

Циљ у области културе:

- очување културног идентитета, историјског наслеђа и промовисање мултикултуралности.

Пројекти: очување и наставак културних манифестација и стварање локалних културних брендова; промоција и очување богатог културно-историјског наслеђа.

Пројекти из области туризма, а у вези са културом: Промоција Сремске Митровице као туристичке дестинације и Организовање културних и спортских догађаја ради промоције туризма².

Стратешки план развоја културе Града, узима у обзир и ослања се на ово опредељење и дефиницију.

Најважнија акта којима се уређује област културе су:

- Устав Републике Србије, (Службени гласник РС, бр. 83/2006),
- Закон о локалној самоуправи, (Службени гласник РС, бр. 129/2007, 83/2014-др. закон и 101/2016 др. закон),
- Закон о култури (“Службени гласник РС”, бр. 72/2009, 13/2016 и 30/2016-испр.),
- Закон о културним добрима („Службени гласник РС”, број 71/1994, 52/2011-др. закон, 99/11-др. закон),
- Закон о издавању публикација („Службени гласник РС”, бр. 37/91, 53/93, 67/93, 48/94, 135/2004 и 101/2005- др. закон),
- Закон о обавезном примерку публикација („Службени гласник РС”, број 52/2011 и 13/2016),
- Закон о задужбинама и фондацијама (“Службени гласник РС”, бр. 88/2010 и 99/2011 - др. закон),

¹ Стратегија одрживог развоја града Сремска Митровица 2010-2020. година

² Стратегија одрживог развоја града Сремска Митровица 2010-2020. година

- Закон о библиотечко-информационој делатности ("Службени гласник РС", бр. 52/2011),
- Закон о старој и реткој библиотечној грађи ("Службени гласник РС", бр. 52/11),
- Закон о кинематографији („Службени гласник РС”, бр. 99/2011, 2/2012 – исправка и 46/2014 – одлука УС).

1.3. Кровни приоритети и циљеви у области културе

<p><i>Стратегија Европа 2020</i></p>	<p>Документ којим је Европска унија дефинисала приоритете и правце развоја је стратегија <i>Европа 2020</i>. Култура није експлицитно поменута у овом документу, међутим неоспорно је да је она један од чинилаца паметног раста и економије базиране на знању, којима Европска унија тежи, будући да особе које се баве културом, могу да допринесу иновацијама, не само у области културе, него и у области истраживања и образовања. Осим тога, активности у области културе доприносе и социјалној кохезији односно „инклузивном развоју”, једном од приоритета у оквиру стратегије <i>Европа 2020</i>.</p> <p>Имајући у виду ове чињенице, Савет Европске уније је усвојио закључке о доприносу културе имплементацији стратегије <i>Европа 2020</i>³. У документу се наглашава значај културе и креативног сектора за остваривање циљева стратегије Европа 2020 и то:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Допринос културе паметном развоју - сектор културе и креативне индустрије су главни извор потенцијала за запошљавање. Такође су покретач креативности и не-технолошких иновација у свим гранама привреде, производећи висококвалитетне и конкурентне услуге и робу. На крају, кроз одговарајуће везе са образовањем, култура може ефикасно да допринесе обуци прилагодљиве радне снаге, чиме допуњује економске перформансе. 2. Допринос културе одрживом развоју - кроз подстицање мобилности и коришћење најсавременијих одрживих технологија, укључујући дигитализацију која омогућава <i>online</i> доступност културних садржаја. Уметници и културни сектор у целини могу играти кључну улогу у промени ставова људи у односу на животну средину. 3. Допринос културе инклузивном развоју - кроз промовисање интеркултуралног дијалога уз пуно уважавање културних разноликости. Активности и програми у области културе могу да ојачају социјалну кохезију и развој заједница, као и да омогуће појединцима или заједницама да се потпуно ангажују у друштвеном, културном и економском животу.
<p><i>Европска агенда за културу у глобализованом свету</i> Европске комисије (мај 2007)⁴</p>	<p>У документу су наведена три основна циља који чине културну стратегију за европске институције, државе чланице и културни и креативни сектор:</p>

³ Council conclusions on the contribution of culture to the implementation of the Europe 2020 strategy, 2011/C 175/01

⁴ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on a "European agenda for culture in a globalising world", COM/2007/0242 final.

	<ol style="list-style-type: none"> 1. промовисање културне разноликости и међукултуралног дијалога, 2. промовисање културе као катализатора креативности у оквиру Лисабонске стратегије, 3. промовисање културе као виталног елемента у међународним односима Уније. <p>У претходном периоду област културе није била у фокусу интересовања Европске уније, међутим уметност, заштита културног наслеђа и креативне индустрије су се избориле за своје место захваљујући томе што остварују све значајнију улогу у подстицању економског развоја, социјалне и културне кохезије и дијалога између култура.</p>
<i>Радни програм за област културе 2015-2018⁵</i>	<p>У складу са оквиром политика Европске уније у области културе и закључцима Савета, у децембру 2014. године су министри културе земаља чланица Европске уније усвојили <i>Радни програм за област културе 2015-2018</i>. Њиме се дефинишу четири основне приоритетне области европске сарадње у култури у наредном периоду које су допуњене са 20 конкретних активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - доступна и инклузивна култура, - културно наслеђе, - културни и креативни сектор: креативна економија и иновације, - промовисање културне разноликости, културе у спољним односима Европске уније и мобилност.
<i>Програм Креативна Европа</i>	<p>Значај који култура заузима у новијој политици Европске уније потврђује, између осталог и усвајање програма <i>Креативна Европа</i> који је почео да се реализује 2014. године и трајаће до 2020., а који располаже укупим буџетом од 1,46 милијарди евра за подршку креативном и сектору културе.</p>
<i>Агенда 21 за културу Уједињених градова и локалних самоуправа</i>	<p><i>Агенда 21 за културу</i> Уједињених градова и локалних самоуправа, усвојена 2004. године, сматра се „првим документом са глобалном мисијом који заговара успостављање темеља за активности градова и локалних самоуправа у области развоја културе“. Овај инструмент је настао из заједничке иницијативе локалних институција да уведу политику која се бави локалним стратегијама у области културе, културним правима и дужностима, као и проценом културног утицаја. Преко 300 градова се придружило Агенди 21 за културу. Сам документ садржи 67 чланова који се односе на питања односа културе и људских права; управљања; одрживости, и социјалне инклузије.</p>
<i>Стратегија ЕУ за Дунавски регион</i>	<p>На развој културе се односи први стуб Повезивање Дунавског региона у оквиру приоритета 3: <i>Промовисање културе и туризма, контакта између људи</i>. Акционим планом је предвиђено више активности које се односе на културу: коришћење културне разноликости као предности Дунавског региона; унапређење сарадње и контакта међу људима различитог порекла, подстицање креативности и обезбеђивање покретачке снаге за културне иновације и економски развој на основу наслеђа, традиције и туризма.</p>

⁵ Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, on a Work Plan for Culture (2015-2018), 2014/C 463/02

<p><i>Национални приоритети за међународну помоћ (НАД) за период 2014-2017. године са пројекцијама до 2020. године⁶</i></p>	<p>За хоризонталну област као што је култура од значаја су следеће теме и под-области:</p> <ul style="list-style-type: none"> - савремена уметност и култура - креативне индустрије - културна баштина - интеркултурални дијалог - људска и грађанска права - јавни интерес - регионална и међународна сарадња - култура и образовање - културни туризам и култура и пословање. <p>„У стратешком и оперативном смислу, акценат ће бити на усвајању и следственом спровођењу Стратегије развоја културе за период 2013-2023. године и решавању проблема јавних установа културе, првенствено неделотворне инвестиционе политике у области модернизације главних националних установа културе, али и неефикасном управљању, како у управи која се бави културним политикама, тако и у самим установама културе. Циљ је даљи развој и ревитализација културне инфраструктуре и преиспитивање приступа управљању и окошталих пракси у установама културе.“</p>
<p><i>Програм развоја АПВ 2014-2020.</i></p>	<p>У SWOT анализи урађеној у оквиру Програма развоја, као једна од предности за успешан и одржив привредни развој Војводине, дефинисана је мултикултуралност: „АП Војводина као синоним мултикултурализма одређена је постојањем више етничитета, језика, религија, различитих културних образаца и традиција. Даљи развој друштва ове регије подразумева неговање интеркултурализма као политике фузије равноправних култура. Ово шире схватање културе довешће до веће афирмације већ постојећег регионалног идентитета и свести о Војводини као јединственој мултикултуралној регији“.</p>
<p><i>Стратегија одрживог развоја Града Сремска Митровица 2010-2020</i></p>	<p>Очување културног идентитета, историјског наслеђа и промовисање мултикултуралности.</p>
<p><i>Стратегија развоја културе Републике Србије 2017-2027. година</i></p>	<p>НАЦРТ Приоритети: 1. Развој кадрова 2. Развој инфраструктуре 3. Европске интеграције и међународна сарадња</p>

⁶ На основу података Канцеларија за Европске послове РС и базе ИСДАКОН укупна реализована међународна помоћ у периоду 2007-2012. године износи оквирно 42,35 мил. ЕУР. Развој културе су у том периоду подржали и различити билатерални донатори. Извештај „Оцена делотворности и ефикасности развојне помоћи Републици Србији по секторима“, међутм, наводи да је култура „најслабија и вероватно најмаргинализовананија тема у оквиру осам сектора подржаних међународном развојном помоћи до сада“ (НАД).

II АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

Анализа постојећег стања у сфери културе има за циљ да се дође до података о стању културних људских и материјалних ресурса, степену њихове развијености, карактеристикама и њиховом повезаношћу са социо-економским утицајем на локалну заједницу.

Подаци за анализу стања и потенцијал културних ресурса прикупљани су из примарних и секундарних извора. До примарних података дошло се истраживањем на основу анкете. Када је у питању анализа стања у установама културе у Граду, креиран је посебан упитник за сваку установу културе, те је анализа стања у свакој од установа културе базирана на подацима добијеним од запослених. Добијени подаци допуњавани су подацима из секундарних извора (годишњи извештаји, интернет странице и сл.).

Сремска Митровица је град музеј, један од најстаријих градова у Европи, са животом који на истом тлу траје већ близу седам хиљада година. Град са три имена Sirmium, Sancti Demetrii и Сремска Митровица и три грба: античким, средњевековним и савременим. Највећи сремски град развио се на темељима античког Сирмиума, једне од престоница Римског царства.

Град Сремска Митровица се простире на површини од 76.153 хектара и административни, привредни и културни је центар Сремског округа. Налази у северозападном делу Србије. Градско насеље заправо је конурбација три насеља: Сремске Митровице као централне урбане целине, суседне Мачванске Митровице, на десној обали Саве и највећег села по броју становника у Србији, Лаћарка, на западу. Има друмску, железничку и речну везу са окружењем.

Препознатљиви (визуелни) симболи Града Сремска Митровица:

- археолошки локалитети античког града Сирмијума (арх. локалитет „Царска палата“ Сирмијума, остаци трговачко-занатске четврти Сирмијума на Житном тргу, остаци ранохришћанске базилике Св. Димитрија);
- Стара српска црква Св. Стефана („Мала црква“) на Сави - најстарија грађевина у Граду;
- градски тргови са карактеристичним објектима-визуелним симболима унутар историјског језгра града (Трг Житна пијаца, Трг Св. Стефана, Трг Ћире Милекића),
- градски парк са фонтаном, зграда Српског дома са монументалном необарокном куполом;
- стална поставка Музеја Срема са изузетним налазима из античког периода и каснијих епоха.

Из новије историје свакако би требало поменути:

- меморијални комплекс Спомен-гробље (место страдања превасходно српских цивила током Другог светског рата);
- пешачки мост Светог Иринеја који повезује Сремску и Мачванску Митровицу.

Данашња Сремска Митровица испод својих улица и кућа крије трагове некада раскошног и моћног римског града Сирмијума. Његова историја се може пратити од времена Аугустовог похода на Илирик (35.-33. пре .н.е), па све до 582.године, када град пада под аварску власт. Римљани су вероватно заузели Сирмијум у време Тиберијевих ратова у Панонији (13.-9. пре н.е), а за време флавијевске династије Сирмијум је добио статус колоније (, Colonia Flavia). Веома често је коришћен као војна база за походе против варвара који су неуморно угрожавали границу овог дела Царства. Од настанка колоније, па све до краја IV века, историјски извори помињу Сирмијум као повремено боравиште многих римских царева. Из историјских извора знамо да су у периоду од I до III века у Сирмијуму дуже или краће боравили Домицијан, Марко Аурелије, Септимије Север, Максимин Трачанин, Клаудије II Готски, Проб, Диоклецијан и неславни узурпатори Ингенуус и Регалијан, као и да је у граду и његовој околини рођено 5 римских царева: Деције Трајан, Аурелијан, Проб, Максимијан Херкулије и Грацијан. Град доживљава највећи процват крајем III и током IV века, када постаје једна од престоница Римског царства и повремено седиште римских императора Диоклецијана, Лицинија, Константина Великог, Констанције II, Јулиана, Валентинијана I, Грацијана и Теодосија. Приликом археолошких истраживања Сирмијума поред Царске палате са римским циркусом, откривене су и друге монументалне јавне грађевине као што су тзв. „Лицинијеве терме“, житница (*хорреум*), трговачке и занатске четврти. Пронађене су луксузне градске виле, али и вишеспратне стамбене зграде, зване *инсулае*, у којима је живело сиромашније становништво. Град је био заштићен моћним бедемима, а снабдевао се водом преко аквадукта са извора Фрушкогорског потока Врањаша. Улице су имале портике, канализацију и биле су поплочане каменом. У граду је тада радила ковница новца, радионице за израду разних предмета од племенитих метала, стакла, керамике, а производиле су се и опеке.

Познати римски писац из IV века Амијан Марцелин назива га *славна и многољудна мајка градова*.

Прва систематска археолошка истраживања Сирмијума почела су 1957.године, са Царском палатом (локалитет 1а). Локалитет је откривен приликом припреме терена за изградњу стамбене зграде. Радови су најпре заустављени привремено, а затим трајно када су открити масивни зидови, остаци грејног система и подни мозаици. Откриће римског циркуса (хиподром код Грка) у непосредној близини палате пружио је пресудне аргументе да се објекат идентификује као царска палата. Грађевински комплекс палата-циркус је један од најважнијих археолошких налазишта у Сремској Митровици. Подигнут је крајем III или почетком IV века у југоисточном, елитном делу града, уз реку Саву. Безбедност су му је пружао новоизграђени градски одбрамбени зид.

Царске палате у римско доба су имале службени простор за обављање царских дужности (официјелни део), а такође и приватне просторије за становање цара и његове породице (резиденцијални део). Циркуси подигнути уз палате представљају званичан архитектонски склоп за церемонијално показивање владара свом народу. У њима су се одвијале трке колима (*бигае*, *quadrigае*) које су биле најпопуларнији спорт у античком свету. Римски циркуси су познати широм царства, а Сирмијумски циркус је једини који је до сада откривен у нашој земљи.

На локалитету се данас може видети само један део империјалног комплекса. Презентовани зидови и подови у већем делу представљају стамбени део палате. О луксузној унутрашњој декорацији сведоче фрагменти фресака, мозаички подови, архитектонска декорација од разноврсног камена који је допреман са разних страна света: из Египта, Мале Азије, Грчке, Италије... Инсталације за загревање топлим ваздухом откривене су испод скоро сваког пода просторија палате. О дужини настањивања и честој употреби палате сведоче бројне преправке, мозаички подови у неколико нивоа и бројни археолошки налази.⁷

У овом поглављу дат је приказ културног наслеђа које обухвата материјално покретно и непокретно наслеђе и добра и нематеријално културно наслеђе и културна добра (установе културе, манифестације, удружења грађана).

Богато културно-историјско наслеђе града значајем далеко превазилази локалне оквире, сведочећи о бурној историји. Ово је град у којем се складно преплићу модерно и старо. У близини је Национални парк Фрушка гора у којем се налази комплекс од 16 манастира

⁷ Интернет страница археолошког налазишта Сирмиум. <http://www.carskapalata.rs/carskapalata.html>

који су грађени у периоду од XIII до XVIII века. На територији Срема налази се укупно 215 непокретних културних добара.

У граду се реализује велики број културних манифестација које су веома значајне за развој културе града као што је Фестивал беседништва, Фестивал фолклора, „Срем фолк фест“, Фестивал гудача, Митровачка песма, Митровачко културно лето и многе друге манифестације. Неке од ових манифестација превазилазе локалне оквире јер на њима учествују гости из Француске, Мађарске, Италије, Литваније, Словеније, Босне и других земаља, а то су Фестивал беседништва и „Срем фолк фест.“ Сремска Митровица има изузетну сарадњу са француским градом Невером, мађарским градом Дунаи Варош и Бања Луком.

Табела: Календар најзначајнијих манифестација

Манифестација	Ј	Ф	М	А	М	Ј	Ј	А	С	О	Н	Д
Младе жице				X								
Дан магарица				X								
Сава куп				X								
Мото сусрет					X							
SM jazz&blues spring fest					X							
Машта и снови					X							
Ноћ музеја					X							
Понијада					X							
Фестивал ватромета						X						
Коло срема						X						
Пазар домаћег хлеба, пецива и колача						X						
Бостанијада							X					
Сирмиум рок фест							X					
Срем фолк фест								X				
Мото сусрет								X				
У славу фрушкогорског виногорја – Пробу у част								X				
Смотра етнографског филма								X				
Златни дан вина								X				
Шашиначки гвоздењак								X				
Сабор војводе Стојана Чупића									X			
Сајам свиња и пољопривреде									X			
Овчарски дани									X			
„Штруделфест“									X			
Фестивал беседништва											X	
Фестивал археолошког филма											X	
Дан мангулица												X
Магични трг												X

Извор: ТО Сремска Митровица

Установе културе, којих има осам, својим активностима обогаћују културне садржаје града и имају значајну улогу у очувању и промоцији културно историјског наслеђа.

2.1. Културна добра

Непокретна културна добра на територији Срема су у надлежности Завода за заштиту споменика културе.

На територији Срема налази се укупно 215 непокретних културних добара, а од тог броја утврђено је да статус **од изузетног значаја** има 29 културних добара и то: 23 споменика

културе, 1 просторна културно-историјска целина, 3 археолошка налазишта и 2 знаменита места.

Статус категорије **од великог значаја** има 125 непокретних културних добара и то 112 споменика културе, 4 просторне културно-историјске целине, 6 археолошких налазишта и 3 знаменита места. Укупно је категорисано 154 непокретних културних добара. Преостала непокретна културна добра (укупно 61) немају посебну категорију и ту спадају: 36 споменика културе, 5 археолошких налазишта и 20 знаменитих места.

Непокретна културна добра од изузетног значаја	29
Споменици културе	23
Просторне културно-историјске целине	1
Археолошка налазишта	3
Знаменита места	2
Непокретна културна добра од великог значаја	125
Споменици културе	112
Просторне културно-историјске целине	4
Археолошка налазишта	6
Знаменита места	3
Непокретна културна добра без посебне категорије	61
Споменици културе	36
Археолошка налазишта	5
Знаменита места	20

2.2. Савремено културно стваралаштво – установе културе и удружења грађана

На територији града Сремска Митровица ради осам установа културе: Историјски архив Срема, Библиотека "Глигорије Возаровић", Музеј Срема, Завод за заштиту споменика културе, Позориште "Добрица Милутиновић", Центар за културу "Сирмијумарт", Галерија "Лазар Возаревић", и Установа за неговање културе "Срем". Туристичка организација Града Сремска Митровица је такође значајна установа која својом делатношћу има значајну улогу у представљању културних тековина града и њиховој промоцији. Све наведене установе материјална средства остварују из градског буџета.

Не постоји прецизан број удружења грађана која су активна у Граду. Према подацима Градске управе за спорт, културу и омладину, број удружења чије се активности финансирају из буџета Града Сремска Митровица у 2016. години износио је укупно 36, док је овај број у 2015. години износио 53.

2.2.1. Књижничка и књижевничка делатност

Библиотеке и књижничке установе и организације имају улогу да задовоље образовне, културне потребе и потребе за информацијама које имају грађани на подручју њиховог деловања, као и улогу у подизању читалачких навика свих генерација. Књижничке установе и организације су културна средишта у којима се одвијају трибине, програми, сусрети књижевника, промоције књига и писаца, и сл.

Најзначајнија установа која се бави књижничком делатношћу је библиотека „Глигорије Возаровић”.

Библиотека „Глигорије Возаровић”.

Библиотека „Глигорије Возаровић” је основана 1961. године и има статус јавне библиотеке, при чему је у тренутном простору од 1966. године. Према решењу Министарства културе Србије, Библиотека у Сремској Митровици је матична установа за Срем (општине Инђија, Ириг, Пећинци, Рума, Стара Пазова и Шид). Библиотека има три одвојене просторне целине у које се улази на три улаза из три различите улице.

У свом саставу Библиотека „Глигорије Возаровић” има:

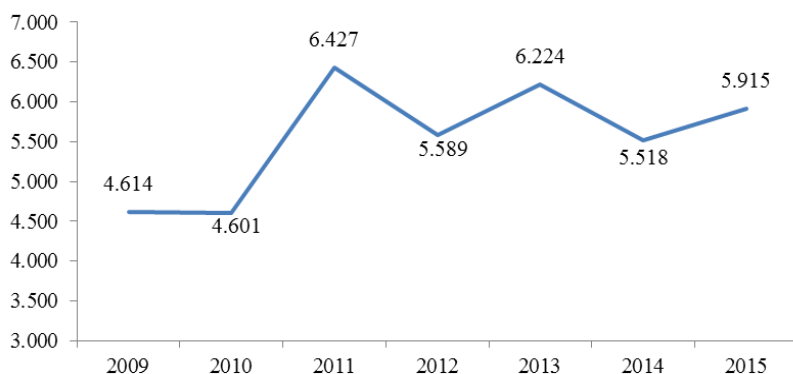
- Службу за опште послове,
- Службу за праћење и унапређење библиотечке делатности,
- Службу за набавку и обраду књига,
- Одељење са стручном литературом и периодика,
- Завичајно одељење,
- Позајмно одељење за рад са одраслима уз фонд стране књиге,
- Одељење популаризације књиге,
- Одељење за рад са децом уз омладински кутак,
- Шест огранака у селима општине Сремска Митровица (Босут, Чалма, Мартинци, Кузмин, Јарак и Шашинци).

Библиотека располаже књижним фондом од 122.127 књига, од чега је 96,9% (118.359) књига на српском језику, док је преосталих 3,1% (3.768) на енглеском, руском, немачком,

француском, мађарском, шпанском, као и другим језицима. Поред књига, корисницима су на располагању 15 новина и 21 часопис. Књижним фондом библиотеке доминира белетристика, са 45,3% књига, затим дечја књига са 27,5%, као и стручна и научна литература са 27,2%.

Библиотека свој књижни фонд допуњује сваке године, при чему се тај обим у претходних седам година мењао. Највише књига библиотека је додала свом књижном фонду 2011. године, да би тај број у наредним годинама осцилирао и у последњој посматраној, 2015. години износи 5.915 наслова. Највише страних наслова у целокупном посматраном периоду, додато је фонду књига у 2014. години, при чему целом посматраном периодом доминирају домаћи наслови.

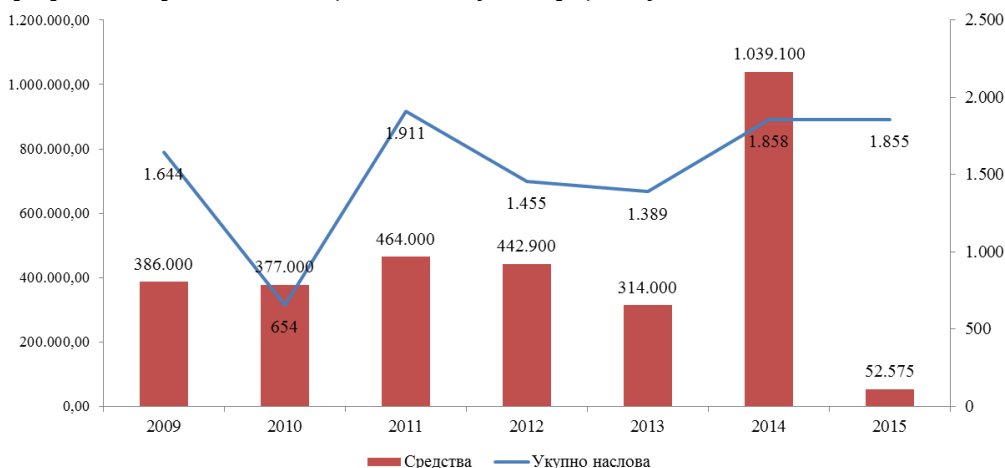
Графикон: Број књига којима библиотека „Глигорије Возаровић“ допуњује свој књижни фонд у периоду 2009-2015. године

Када се посматрају средства добијена за откуп књига, уочава се да је та сума варијала у посматраном периоду, да би 2014. године остварила највећу вредност, када су добијена средства порекло водила из општине, покрајине, као и из међународних и приватних фондације и осталих извора. Дакле, једино у 2014. години, библиотека је средства за откуп књига добила и из међународних фондова. У последњој посматраној, 2015. години, библиотека је добила најмање средстава у целокупном посматраном периоду, с обзиром да су редовна средства од стране општине изостала.

У целокупном посматраном периоду, библиотека не испуњава стандард за број набављених књига на годишњем нивоу по глави становника према категоризацији Народне библиотеке Србије који износи 7.500.

Графикон: Средства добијена за откуп и број откупљених књига, 2009-2015. година

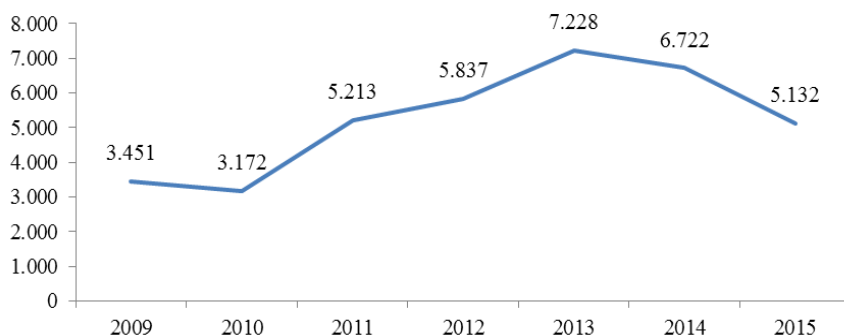

Структура набавке, односно број купљених и поклоњених књига, у посматраном периоду је била неповољна. Великим процентом у укупној набавци, уместо куповине као одговарајућег облика набавке, учествује поклон рачунајући и књиге добијене откупом Министарства културе. Недовољна средства оснивача, као и сопствена средства за куповину нових књига, условљавају структуру фонда и његово коришћење, као и број корисника.

Процес дигитализације је започет 2012. године, при чему су до сада дигитализоване старе завичајне књиге, као и разгледнице Сремске Митровице, тако да дигитална збирка броји 6 наслова старих и ретких књига и 27 књига завичајних збирки. Библиотека не располаже књигама за слепе и слабовиде.

У посматраном седмогодишњем периоду, библиотека „Глигорије Возаровић” забележила је различит број корисника, при чему је највећи број забележен у 2013. години, а најмањи у 2010. Такође, важно је напоменути да се након 2013. године, на нивоу библиотеке, бележи пад корисника који траје и у последњој посматраној години. На крају 2015. године, било је 5.132 корисника, при чему у структури корисника доминирају деца до 14 година са 45,8%, ученици средњих школа са 19,3% и студенти са 6,3%. Категорија осталих корисника чини 28,6% укупног броја. Број корисника библиотечног материјала варира услед неповољне структуре фонда, као и великог броја акција бесплатног учлањења које је Библиотека организовала.

Графикон: Укупан број корисника библиотечног материјала 2009-2015. године

Напомена: Бројеви се односе на стање на крају године

Динамика издатих наслова прати динамику корисника, те је највише издатих наслова забележено у 2013. години, да би се након тога бележио пад. На крају 2015. године, издат је 80.061 наслов, од чега је највише наслова издато деци до 14 година 42,0%, затим ученицима средњих школа 25,0% и студентима 17,1%, а најмање категорији осталих корисника 15,9%. На основу наведеног уочава се да иако категорија остали представља 28,6% корисника у 2015. години, они у укупном броју издатих наслова у истој посматраној години учествују са 15,9%. Највећу посећеност библиотека бележи у периоду од септембра до марта.

Библиотека запошљава 24 лица, од чега је половина са VII-1 степеном стручне спреме, затим девет лица, односно 37,5% укупно запослених са IV степеном стручне спреме, 8,3%, односно два лица са II степеном стручне спреме и једно лице са стеченим VI степеном стручне спреме. Од укупног броја запослених, петоро је запослено на одређено време, а једно лице је хонорарни сарадник. Библиотека нема волонтере, али исказује потребу за таквим видом сарадње, посебно на стручним пословима.

У оквиру својих активности, библиотека организује и пратеће програме, односно књижевне вечери, изложбе, предавања, трибине и дебате и радионице. Од 2009. године, библиотека је организовала 178 књижевних вечери, 272 изложбе, 45 предавања, 13 трибина, 436 радионица и 50 осталих програма. Највише књижевних вечери, предавања и радионица организовано је 2015. године (47, 16 и 121, респективно), док је највише изложби и трибина организовано 2012. године (55 и 3). Библиотека је и организатор манифестације Маскенбал која се одржава у периоду септембар-октобар и која је од 2006. године одржана десет пута. Наведена манифестација је уједно и најпосећенији програм Библиотеке.

Библиотека „Глигорије Возаровић” члан је Заједнице матичних библиотека Србије и поред тога остварује сарадњу са институцијама на свим посматраним нивоима. Дакле, на локалном нивоу сарађује са Сирмиумартом, позориштем, галеријом, установом за неговање културе, на регионалном нивоу са Библиотеком Срема, на националном нивоу са НБС, Библиотеком града Београда, Матицом српском, Америчким кутком, док на међународном нивоу остварује сарадњу са Ана Франк кућом из Амстердама. Наведена сарадња одвија се у погледу пружања техничке и логистичке подршке, затим сарадње на пројектима/програмима, као и сарадња на организацији догађаја. Библиотека активно сарађује и са школама, при чему се та сарадња реализује кроз посете ученика и њиховом учешћу у програмима које библиотека организује.

Библиотека није реализовала пројекте у партнерству са институцијама из других сектора. Пројекти који су реализовани и за које је библиотека добила средства потичу из републичких и покрајинских извора. Из републичких извора, 2013. године реализован је програм Зона младих и инклузија, док је 2015. године два пута финансирана издавачка делатност библиотеке. Из покрајинских извора, 2013. године је финансирана аутоматизација библиотечке грађе, 2014. је уведен видео надзор, а 2015. године финансирана заштита старих и ретких књига, опремање депоа и издавачка делатност.

Библиотека располаже простором од 747,98 м² који је у власништву или је уступљен и огранке у Босуту, Чалми, Мартинцима, Јарку и Кузмину. Библиотека такође располаже читаоницом чија су места распоређена на следећи начин – на дечијем одељењу библиотека располаже са 10 места, на одељењу за одрасле 50, научном одељењу 15 и завичајном 8. Што се тиче огранака, читаоница у Босуту броју 12 места, Чалми 4, Мартинцима 18, Јарку 4 и Кузмину 4 места. Дакле, на нивоу библиотеке и њених огранака, евидентирана је читаоница са капацитетом од 121 места.

Библиотека располаже просторијама које се користе за изложбе, сценско-музичке програме, трибине и промоције. Трибине, промоције и радионице се одржавају у простору површине 130 м² који располаже са 50 места за седење и 20 за стајање, док се изложбе одржавају у простору од 102 м² са 30 места за стајање.

Централни објект библиотеке, као ни њени огранци нису прилагођени особама са инвалидитетом. Од 2009. године, Град Сремска Митровица реновирао је научно одељење, тоалете у одељењу за одрасле, затим огранке Јарак, Мартинци, Кузмин и Босут, реновирао је депо и финансирао климатизацију свих одељења, док је Покрајински секретаријат за културу увео видео надзор. Приоритетна инвестициона улагања у библиотеку односе се на обнову фасаде и замену прозора на дечијем одељењу и у читаоници са стручном литературом.

Библиотека поседује електронску базу података, а такође је и умрежена у јединствену електронску базу Bisis. У библиотеци су корисницима на располагању и два рачунара за претраживање и коришћење интернета.

У погледу маркетинга, важно је напоменути да ова установа културе има лого, као и препознатљиво визуелно решење промотивног материјала, као и да се потенцијалној публици најчешће представља путем реклама у штампаним медијима, затим преко социјалних мрежа, плаката, реклама на радију, СМС порука, као и флајерима. Библиотека сарађује са свим локалним и регионалним медијима, РТВ-ом, као и бројним електронским медијима.

За унапређење рада ове установе од великог је значаја радити на развијању сарадње са другим актерима у култури. Такође, неопходно је и спровести низ инфраструктурних радова у првом реду извршити санацију зграде (фасада, столарија - замена прозора и врата, санитарни чворови, кровна конструкција), замену електроинсталација, обезбедити простор за фондове и извршити набавку библиотечког намештаја.

Постоји неколико *удружења грађана* која се баве књижевном делатношћу. Најактивније је УГ Књижевна заједница Сремска Митровица, које делује у оквиру Друштва књижевника Војводине. Ово удружење већ дуги низ година организује догађај „Песници царског града“, подржава издавање књига писаца, промоције њихових дела, преводе на стране језике. Књижевна заједница такође учествује у многобројним манифестацијама, саборима песника, сајмовима и колонијама.

Такође, као подршка и промоција књижевној делатности Града, Центар за културу „Сирмиум“, организује манифестацију Фестивал поезије младих песника „Машта и снови“, која се одржава у августу, при чему је до сада организована 13 пута.

2.2.2. Музејска и архивска делатност

Установе културе које се баве музејском и архивском делатношћу у Граду Сремска Митровица су Музеј Срема и Историјски архив града.

Музеј Срема

Музејска делатност укључује деловање музеја и збирки унутар установа и других правних лица којима управља Град Сремска Митровица.

Музеј Срема у Сремској Митровици спада међу најстарије културне институције у Војводини и Србији. Музејска установа у Сремској Митровици основана је 1946. године, одмах након Другог светског рата. Од почетка 1948. године, Музеј је трајно смештен у згради из 18. века, која има третман споменика културе. Упутством Одељења за просвету ГИОНСАПВ од 2. новембра 1946. године, 23. новембра исте године формиран је Градски музеј у Сремској Митровици. Конституисан је као музеј комплексног типа са надлежношћу у пет сремских срезова: Земун, Рума, Сремска Митровица, Стара Пазова и Шид. За јавност је отворен 31. маја 1948. а од краја 1952. добија назив Музеј Срема. Музеј Срема је регионална установа комплексног типа у којој се сакупља, чува, штити, стручно обрађује и презентује материјална култура са подручја Срема, од палеолита до краја 20. века.

Оснивачка права над Музејом Срема од среза преузела је Скупштина општине Сремска Митровица. На челу установе је директор, а збиркама руководе кустоси, задужени, између осталог, за изложбену активност. Организациону структуру Музеја Срема чине Управни и Надзорни одбор као орган управљања Установом, а њихови чланови су из реда запослених, као и лица постављена од стране Града Сремска Митровица. Музеј Срема поред директора има 15 запослених, и то: помоћника директора, шефа рачуноводства, благајника – пословни администратор, обрачунски радник, технички организатор и

реализатор, спремачица, курир, два археолога-виши кустоси, палеонтолога, два запослена као историчари, кустоси, музејски саветник, затим, историчара уметности, и музејског педагога-кустос.

Рад Музеја организован је у оквиру неколико одељења: археолошко, историјско, етнолошко и одељење историје уметности, у којима постоје природњачка (палеонтолошка) збирка, нумизматичка, збирка фотографија и сл. Дакле, Музеј поседује следеће збирке: етнолошку, археолошку, нумизматичку, збирку оружја и војне опреме, архивалија, уметничка збирка са ликовним и делом примењене уметности, природњачка збирка са палеонтолошким, архео-зоолошким и минеролошко-петролошким делом. Најобимнија збирка је нумизматичка, а затим и археолошка и оне заједно чине 63,8% укупног опуса Музеја. Када се посматрају све збирке, највише предмета је обрађено у нумизматици-новијој историји, чак 99,7% предмета, док је најмање обрађено у археолошкој збирци, 53,1% предмета. Ситуација је слична и у погледу конзервирања, с обзиром да је највише предмета конзервирано у збиркама нумизматика-новија историја, 79,8%, као и у нумизматичкој збирци, 71,4%. Што се тиче броја снимљених предмета, највише их је у етнолошкој збирци, 86,7%.

Табела: Обим збирки Музеја Срем

Збирке	Укупан број предмета у оквиру збирке	%
Етнолошка	1.500	2,7
Археолошка	15.000	26,6
Збирка оружја и војне опреме	1.620	2,9
Збирка архивалија	3.654	6,5
Ликовна	420	0,7
Примењена уметност	97	0,2
Архео -Зоолошка	3.370	6,0
Минеролошка- петролошка	305	0,5
Нумизматичка	21.000	37,2
Палеотнолошка	488	0,9
Нумизматика – новија историја	1.003	1,8
Документа	7.930	14,1
Укупно	56.387	100,0

На основу Закона о културним добрима Републике Србије, Музеј се поред истраживачких послова, евиденције и стручне обраде, те презентације музејског материјала бави и издавачком делатношћу, као и реализацијом програма културних активности у сарадњи са појединцима и институцијама из Србије и иностранства.

Поред изложби које се најчешће организују на месечном нивоу, посетиоци свакодневно могу посетити:

- Сталну историјску поставку *Срем кроз векове* која се налази у управној згради Музеја Срема, у улици Вука Караџића 3. На овој поставци могу се видети најрепрезентативнији предмети из историјске, уметничке и етнолошке збирке Музеја Срема. Поставку чини више просторија подељених по различитим периодима.
- Сталну археолошку поставку са лапидаријумом која се налази у Археолошком центру Музеја Срема, на Тргу Светог Стефана 15. На овој поставци могу се видети најрепрезентативнији предмети из археолошке, нумизматичке и палеонтолошке збирке Музеја Срема.
- Ноћ музеја традиционално се обележава и у Музеју Срема, као и у преко 3000 музеја у око четрдесет земаља широм Европе. Музеј Срема својим посетиоцима

пружа прилику да ексклузивне изложбе и квалитетне програме образовног и забавног карактера.

- Смотра етнографског филма од 2013. године представља нешто ново у Музеју Срема. Циљ је да ово постане манифестација традиционалног карактера. Ова смотра одржава се на отвореном, у лапидаријуму Музеја Срема. Приказују се разни етнографски и тематски документарни филмови.
- Фестивал археолошког филма, представља савремени вид презентације заштите културне баштине, и уједно развија свест о заштити културног добра. Филмови се преузимају са Међународне смотре археолошког филма. Овај фестивал одржава се у оквиру манифестације *Новембарски дани*.

Музеј организује и пратеће програме – књижевне вечери, изложбе, предавања и радионице, те је у периоду 2009-2015. године, реализовано 14 књижевних вечери, 105 изложби, 13 предавања, 89 радионица и 154 остала пратећа програма. Програми Музеја намењени су посетиоцима свих узраста при чему је посебан акценат на младима и деци.

Табела: Садржаји посебно организовани и намењени деци

	Програм	Кратак опис програма
2011.	Радионица античких маски	У оквиру изложбе позоришних маски организована је и радионица за средњошколски узраст. Штампан је каталог и упуство за израду маски.
2012.	Радионица Наше наслеђе	Учесници се упознају са богатом културном баштином и основним задацима музеја као институције. Радионица се састоји од неколико сегмената: обиласка поставке, разговора о нашем наслеђу, слагања пазли, цртања и прављење плаката који представља наше културно наслеђе.
	Радионица Дан илустрације, анимације и карикатуре	Сарадња уметничког одељења са младим локалним сликарима при реализацији радионице за школску омладину на тему анимације, илустрације и карикатуре.
2013.	Радионица Упознајмо модерну уметност	Кроз тематску изложбу „Перспективе”, учесници се упознају са остварењима и техникама аутора, стичу основна знања о настанку модерне уметности а потом цртају, сликају аутентично дело.
	Оригами радионица	Изложба „Јапанска графика” била је повод реализације Оригами радионице, где је учесницима приближена јапанска култура и вештина креирања модела од папира.
	Радионица Наше наслеђе	(Горе описано)
	Радионица Приказ израде изатканица	Креативна радионица је била конципирана тако да упозна учеснике са умећем ткања и израде текстила на ручном разбоју, а реализована у оквиру тематске изложбе „Преплетаји, записи времена на разбоју”.
2014.	Радионица Упознајмо модерну уметност	(Горе описано)
	Ускршња радионица	Циљ радионице је да се учесници упознају са ускршњим веровањима, обичајима и симболиком празника кроз разговор с кустосима и разгледање изложених предмета из етнографске збирке, а потом су украшавали јаја на традиционални начин: помоћу шараљке и воска као и коришћењем сламе.
	Радионица Погледај у срце моје	Учесници су се упознали са лицидерским занатом, а потом правили огрлицу нижући лицидерска срца.
	Радионица за израду мозаика	Радионица упознаје учеснике са начином израде и мотивима на римским мозаицима а потом учесници праве мозаик од разнобојног папира или цементних коцкица.
	Сламарска радионица	Упознавање са старим обичајима и народним уметничким вештинама, током које су учесници правили и украшавали

		различите предмете уз употребу сламе.
2015.	Ускршња радионица	(Горе описано)
	Креативна драмска радионица	Радионица је омогућила учесницима да кроз разне драмске игре и импровизације сазнају више о уметнику, темама уметничког дела и науче више о историјским и друштвеним околностима у вези са темама на експонатима којима се радионица бави.
	Радионица Упознајмо мој град кроз прошлост	Циљ радионице је упознавање учесника са богатим историјским наслеђем кроз обилазак поставке, мали квиз у којем одговарају на питања везана за прошлост града, повезују слике са задатим појмовима, препознају римске бројеве и сл.
2016.	Креативна драмска радионица Од игре до позорнице	(Горе описано)
	Радионица бубњева и удараљки	Циљ радионице је упознавање учесника са историјатом и израдом удараљки уз развијање креативних вештина.
	Обредни опход кроз град голубиначке мачкаре	Приказ обичаја карневала и мачкара и употреба маске. Обредни опход намењен како деци и младима тако и старијој популацији.
	Кист Саве Шумановића	Предавање о Сави Шумановићу, о русинској одећи и сликање на тему његове слике „Русинка“, поводом облетнице рођења великог сликара.

Табела: Садржаји посебно организовани и намењени младима

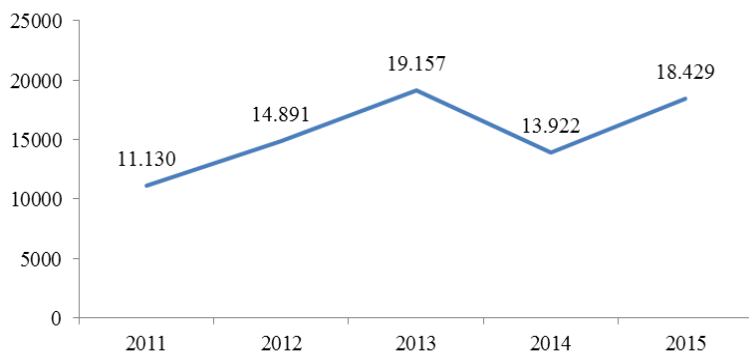
	Програм	Кратак опис програма
2012.	Радионица за израду предмета од глине	Креативне радионице у којима се користе римске технике израде различитих предмета, углавном посуда од глине али без витла.
2015.	Радионица за израду предмета од глине	
	Радионица за израду мозаика	
	Радионица светиљки	Креативне радионице у којима се користе римске технике израде и то у двостраном калупу од глине.
2016.	Радионица за израду предмета од глине	
	Радионица за израду мозаика	
	Поинт слика радионица	Различитим величинама тачака утиснутих у глину и сенкама које оне стварају праве се слике предмета који се налазе у Музеју.
	Радионица светиљки	
	Кист Саве Шумановића	Предавање о Сави Шумановићу, о русинској одећи и сликање на тему његове слике „Русинка“, поводом облетнице рођења великог сликара.
	Радионица „Од игре до глуме“	Глумац Владимир Балашњак одржао је радионицу глуме у организацији Музеја Срема.

Музеј Срема је организатор више манифестација:

- Фестивал археолошког филма који се одржава у новембру, од 2004. године (одржан је 13 пута) и који се реализује у партнерству са Народним музејом Београда;
- Ноћ музеја која се одржава у мају, од 2008. године (одржана 9 пута);
- Музеји Србије 10 дана од 10 до 10, манифестација која се одржава у мају, при чему је прва година реализације 2015;
- Смотра етнографског документарног филма која се одржава у августу, од 2013. године и која се реализује у партнерству са Етнографским музејом у Београду.

Број посетилаца је у периоду 2011-2013. године растао, да би у 2014. години опао, а у наредној, и уједно последњој посматраној, 2015. години, остварио значајан годишњи раст од 32,4%, при чему износи 18.429 посетилаца. Највећу посећеност Музеј остварује у периодима април-јун и септембар-октобар, при чему су најпосећеније манифестације Ноћ музеја и Музеји Србије 10 дана од 10 до 10.

Графикон: Број посетилаца Музеја Срема у периоду 2011-2015. године

Музеј сарађује са школама и та сарадња се базира на ђачким обиласцима сталних и тематских изложби (при чему је улаз бесплатан за ђаке из школа са територије општине), њиховом учествовању на различитим радионицама, од којих неке кореспондирају са текућим школским градивом, учествовање њихових драмских секција на отварању изложби или у оквиру радионица, те њиховог присуства на пројекцијама филмова (историјских, археолошких, етнолошких) од којих се неки репризирају у зависности од њиховог интересовања.

Музеј није члан професионалне мреже/асоцијације на националном нивоу, међутим, остварује развијену сарадњу са различитим установама из области културе. На локалном нивоу Музеј остварује сарадњу са Сирмиумартом, Галеријом Лазар Возаревић, Историјским архивом Срема, као и Завичајним музејом у Руми. На националном нивоу сарађује са Археолошким институтом, Етнографским институтом, Народним музејом у Београду, Етнографским музејом у Београду, Музејом Војводине, Филозофским факултетом у Београду, Филозофским факултетом у Новом Саду и Лабораторијом за биоархеологију, док на међународном нивоу успешно сарађује са Музејом Републике Српске. Остварена сарадња огледа се у сарадњи на организацији догађаја, као и сарадњи на пројектима и програмима.

На основу описане сарадње, Музеј Срема је од 2010. године остварио велики број пројеката, како у партнерству са институцијама културе, тако и са институцијама из других сектора.

Табела: Пројекти реализовани у партнерству са институцијама културе

	Назив пројекта	Назив партнерске организације
2010.	Конзервација старих рукописа и штампаних књига	Народна библиотека Београд
2012.	Изложба „Militaria Sirmiensa”	Филозофски факултет у Београду
2013.	Хришћанство у Сирмијуму, поводом Миланског едикта	Филозофски факултет у Новом Саду
2014.	Средње Подунавље, доња Посавина и централни Балкан: простор насељавања, простор комуникације од првог до четвртог века после Христа	Аузониус институт Универзитета Бордо 3, Француска и Балканолошки институт у Београду
2015.	Монографија Германи у Сирмијуму	Археолошки институт у Београду
2015.	Изложба „Мода шешира”	Народни музеј у Шапцу

2015.	Изложба гусала	Етнографски музеј у Београду, Центар за културу Сирмијумарт
2012.	Организација, преузимање и поставка Изложбе Додирнимо природу	Природњачки музеј Београд
2014.	Организација, преузимање и поставка Изложбе Небески ловци	Природњачки музеј Београд
2015.	Организација, преузимање и поставка Изложбе Скелети уживо	Природњачки музеј Београд
2015.	Изложба „100. година од Великог рата“	ЦИП у Београду, Народна библиотека у Београду
2015.	Изложба „100. година од Великог рата“	Музеј Војводине, Музеј Крајине у Неготину
2016.	Организација, преузимање и поставка Изложбе Од сумрака до свитања	Природњачки музеј Боград

Табела: Пројекти реализовани у партнерству са институцијама из других области

	Назив пројекта	Назив партнерске организације
2014.	Јапанска графика	Амбасада Јапана
2015.	Изложба „Дрво и ми“	Прехрамбено – шумарско хемијска школа Сремска Митровица
2012-2013.	Militaria Sirmiensa	Филозофски факултет у Београду
2013.	Хришћанство у Сирмијуму, поводом Миланског едикта	Филозофски факултет у Новом Саду
2014-2015.	Средње Подунавље, доња Посавина и централни Балкан: простор насељавања, простор комуникације од првог до четвртог века после Христа	Аузониус институт Универзитета Бордо 3, Француска и Балканолошки институт у Београду
2015.	Монографија Германи у Сирмијуму	Археолошки институт у Београду
2010-2015.	Систематска археолошка ископавања локалитета 85 Сирмијум, шири комплекс Царске палате	Археолошки институт у Београду
2013.	Организација, преузимање и поставка Изложбе Natura Pannonica III	Група фотографа природе EGRETTA Нови Сад

Када се пројекти које је Музеј реализовао посматрају кроз извор финансирања, учева се да је Музеј у претходном трогодишњем периоду користио средства из буџета и то на нивоу Републике, Покрајине, као и на локалном нивоу. Приметно је да Музеј није реализовао ниједан пројекат на међународном нивоу, у смислу искоришћења међународних и приватних фондација, као и осталих извора финансирања.

Највише пројеката финансирано је из општинског буџета – 19, односно 50%, док је из покрајинских извора финансирано 10 пројеката, односно 26%, а из републичких извора 9, односно преосталих 24%. У погледу типа пројеката, највише је изложби – 19, односно половина укупног броја пројеката, док је 7 пројеката из области заштите, 3 из санирања, 2 теренска рада и по један из области обраде, радионица, издаваштва и пропаганде.

Табела: Пројекти које је Музеј реализовао

Ниво (буџет)	Назив пројекта	Тип пројекта (манифестације)	Година аплицирања	Износ добијених средстава
Републички	Стална истор. поставка	поставка	2013.	324.994,00
	Хришћ. у Сирмијуму	изложба	2013.	299.971,95
	Конзервација стакла	заштита	2013.	140.000,00
	Хришћ. у Сирмијуму	изложба	2013.	150.000,00
	Срем кроз векове	поставка	2014.	448.239,40
	Холограм аварског појаса	изложба	2014.	506.000,00

	Битка на легету	изложба	2014.	407.167,80
	Срем кроз векове	поставка	2015.	477.665,47
	Први светски рат	изложба	2015.	864.727,73
Покрајински	Обр.неинвен.фресака	обрада	2013.	100.000,00
	През.и заштита истор.насл.	заштита	2013.	99.996,00
	През. и заштита кул. насл.	заштита	2013.	99.996,00
	Адаптација простора	санирање	2013.	99.937,20
	Текућ. попр. и одржавање	санирање	2014.	396.635,00
	Први светски рат	изложба	2014.	350.000,00
	Набавка опреме	заштита	2014.	371.952,00
	Српски ратни заробљеници	изложба	2015.	165.284,00
	Опре.депоа археолошког	заштита	2015.	441.088,00
	Текуће попр. и одржавање	санирање	2015.	200.000,00
	Општински	Опрема легион.ауксилијанс.	изложба	2013.
Бој на равњу		изложба	2013.	1.859,00
Програми намењени деци		радионица	2013.	2.086,00
Уређење депоа		заштита	2013.	19.800,00
Дани јапанске културе		изложба	2013.	3.000,00
Монографија о керамици		издаваштво	2013.	3.120,00
Гостовање у Новом Саду		пропаганда	2013.	1.493,00
Обилазак локали.Фрушка гора		Теренски рад	2013.	2.784,10
Приче из парка публикације		изложба	2013.	84.418,00
Перспективе 12		изложба	2014.	14.426,00
Конзервација		заштита	2014.	40.772,00
Срем кроз векове		изложба	2014.	2.715,18
Први светски рат		изложба	2014.	2.132,00
Снимање терена Моровић		Теренски рад	2014.	1.746,08
Изложба небески ловци		изложба	2014.	100.000,00
Битка на легету		изложба	2014.	302.739,53
Љиљана Малбашић		изложба	2014.	14.556,00
Перспективе 13		изложба	2015.	15.500,00
Скелети уживо		изложба	2015.	98.000,00

Музеј је смештен у две зграде: у једној се налазе археолошка збирка (праисторија, антика и средњи век) и нумизматичка збирка, односно стална археолошка поставка са лапидаријумом – највећом колекцијом камених споменика у Србији, као и Центар за истраживање и документацију Сирмијума. У другој згради су смештене све остале музејске збирке, административни део, канцеларије кустоса и велики изложбени простор. Имајући у виду бројност музејског материјала и потребу садржајније и комплексније презентације прошлости Срема, Музеј је 1982. године добио просторно проширење и уселин је у објекат с краја 18. века чиме су створене добре претпоставке за презентацију музејског материјала постсирмијумског периода на подручју Срема и града.

Укупан простор којим Музеј располаже је у власништву и износи 2.560,17 м², при чему Музеј располаже са 14 депоа укупне површине 717м². Музеј Срема нема конзерваторску радионицу од 2005. године. Од тада, уколико су средства била добијена, предмети су били конзервирани у Музеју Војводине, Народном музеју у Београду и Галерији Матице српске.

Музеј располаже просторима за јавни програм у којима се одржавају изложбе, филмске пројекције и сценско-музички програми. Свечана сала за изложбе, филмске пројекције и сценско-музичке програме обухвата 125,6 м² и има капацитет за 65 седења и 35 стајања.

Такође, у оквиру Музеја налази се и мала сала која је намењена за изложбе, филмске пројекције и сценско-музичке програме, која се простире на 66,15 м² и располаже капацитетом од 40 места за седење и 20 за стајање, затим Лapidаријум у којем су презентовани римски камени споменици користи се током летњих месеци као простор за филмске пројекције и сценско музичке програме и који се простире на 656,6 м² са капацитетом од 100 места за седење и 100 за стајање. Музеј има и изложбени простор који је смештен у два објекта у којем су презентоване сталне поставке и чија је површина 872,06 м² са капацитетом од 300 места за стајање.

Музеј поседује електронску базу података, као и лого, али нема препознатљиво визуелно решење промотивног материјала. Музеј своје активности најчешће рекламира преко плаката, интернета и социјалних мрежа, реклама на радију и флајера, а има развијену и сарадњу са медијима, односно радио Озоном, Сремском телевизијом, Сремским новинама и М новинама.

Финансирање се врши из буџета Скупштине града Сремска Митровица, буџета Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама, буџета Министарства културе и информисања Републике Србије, сопствених средстава, а у наредном периоду планира се и конкурисање за средства Европске уније.

Објекат Музеја није прилагођен особама са инвалидитетом, а од 2010. године није било инвестиционих улагања. Приоритет у погледу простора, односно реконструкције и санације односи се на реновирање зграде у којој се налази Стална археолошка поставка. Зграда на адреси Трг Светог Стефана бр. 15 са припадајућим двориштем и Лapidаријумом, је у критичном стању, те је санација зграде преко потребна. Иначе, поменута зграда је под заштитом Завода за заштиту споменика града Сремска Митровица.

Историјски архив „Срем“

Историјски архив „Срем“ основан је одлуком Главног извршног одбора Народне скупштине АП Војводине од 2. новембра 1946. године, када је формирано сремскомитровачко архивско подручје. Временом се ово архивско подручје, са извесним изменама које су настале у послератним деценијама, развија у регионалну архивску установу чија територијална надлежност обухвата Град Сремску Митровицу и пет општина - Руму, Шид, Ириг, Пећинце, Стару Пазову и Инђију. У својству носиоца оснивачких права установе налази се Скупштина Града Сремске Митровице, а на основу одлуке Скупштине општине (односно Града) Сремска Митровица од 28.12.2004. године.

Историјски архив „Срем“ је организован у складу са важећим законским прописима, обавезама и одговорностима и ради на евидентирању, заштити регистратурског материјала и архивске грађе, прикупљању, сређивању, обради, коришћењу и публикавању архивске грађе и докумената насталих у раду многобројних правних и привредних субјеката, институција државне и локалне управе и појединаца.

Стручна делатност Архива не своди се искључиво на заштиту и обраду архивске грађе настале у прошлости, с обзиром да је веома битан сегмент ове делатности потреба, али и законска обавеза да архивска грађа која настаје у данашње време буде на адекватан начин заштићена и обрађена за њено оперативно и научно коришћење у свакодневној пракси, али и за потребе њеног будућег истраживања и коришћења.

У депоима историјског архива „Срем“ чува се више од 7.000 дужних метара вредне архивске грађе у преко 1.300 архивских фондова и збирки, насталих у периоду претходна два и по века. Структуру архивске грађе чини 49 фондова и значајан део збирки које имају карактер културног добра од великог значаја као и 11 архивских фондова изузетног значаја. Стручни надзор врши се свакодневно над скоро 1.000 регистратура које су територијално распоређене у граду Сремска Митровица и свих шест сремских општина. У депоима Историјског архива „Срем“ чува се 1.384 фондова (личних и породичних) и збирки који су настајали у периоду од прве половине 18. века и који чине 6.248,45 дужних метара. Од 2009. године, на пословима истраживања архивске грађе и библиотечког материјала, ангажовано је 253 домаћих и 4 страна истраживача.

Историјски архив „Срем“ запошљава 25 лица, при чему у струковној структури запослених лица доминира VII-1 стручна спрема са 60% запослених, односно 15 лица. По пет лица, односно по 20% чини VI и IV стручни степен. Радна места Архива подразумевају, поред директора, помоћника и административних, односно манипулативних радника, сараднике – архивисте на сређивању, коришћењу, заштити, истраживању и публиковању архивске грађе, као и на заштити регистратурског материјала у регистратурама. Од укупног броја запослених, 28%, односно седам лица ангажовано је на одређено време, при чему је важно напоменути да Архив нема волонтере, али је идентификована потреба за њима, посебно на пословима у депоу, помоћним пословима у сређивању и коришћењу архивске грађе и пословима на превођењу текстова грађе на различите језике (немачки, латински). Питање кадрова Архива тиче се потребе за дугорочности. Архивиста је носилац стручног посла у архиву, при чему то звање запослени са високом стручном спремом стиче након једногодишње обуке и положеног стручног испита у Архиву Србије или Војводине. Као и у свакој струци, радно искуство је важно, те се јавља потреба за ангажовањем запослених на што дугорочнији период у складу са систематизацијом стручних послова. Пожељно је да се кадровима организује одговарајуће информатичка обука, обука за писање пројеката, али и да се кадрови мотивишу у правцу учествовања у издавачкој делатности, истраживањима, припремању изложби и другим активностима које можда нису у ужем опису њиховог посла, али значајно доприносе популаризацији рада Архива. Такође, исказује се потреба за организовањем предавања и обука стваралаца и ималаца архивске грађе на самом терену, где и започиње заштита архивске грађе и регистратурског материјала.

У оквиру своје основне делатности, Архив организује и пратеће програме, од којих се истичу изложбе и предавања, а поред тога је и суорганизатор научног симпозијума и организатор квиза за ученике. Од 2009. године, Архив је организовао 4 изложбе, издао 14 књига/публикација и организовао 13 пратећих програма. Важно је напоменути да у објекту који користи, постоји простор за изложбе који заузима око 100 м², укупног капацитета од 40 места за седење и 20 места за стајање.

Историјски архив „Срем“ део је мреже архивских установа на републичком и покрајинском нивоу. Такође, на локалном нивоу остварује сарадњу са Заводом за заштиту културе Сремска Митровица и Музејом Срема, као и свим просветним установама и установама културе. На регионалном нивоу остварује сарадњу са другим архивским установама на покрајинском нивоу, као и са Матицом српском из Новог Сада, а важно је напоменути да је Историјски архив „Срем“ једини архив општег типа на нивоу Срема. На националном нивоу сарађује са другим архивским установама, с обзиром да је део мреже архивских установа у Србији, као и са Институтом за савремену историју Београда. Одлична сарадња постоји и са Филозофским факултетом у Новом Саду. На међународном нивоу, значајна је сарадња са Архивом Републике Српске из Бања Луке, као и државним архивом Мађарске. Сарадња са наведеним институцијама огледа се у техничкој и логистичкој сарадњи, сарадњи на организацији догађаја, као и приликом

спровођења пројеката и дефинисања програма, те све наведено упућује на закључак да је Архив добро умрежен и да остварује успешну сарадњу на свим нивоима, локалном, регионалном, националном и међународном.

У складу са наведеним, од 2010. године, Историјски архив „Срем“ реализовао је и два пројекта у партнерству са институцијама из других сектора. Наиме, у периоду 2010-2012. године, успешно је реализован квиз „Антика у траговима векова“ за ученике основних школа. Партнерске организације на пројекту биле основне школе у Граду Сремска Митровица (9 школа), као и НВО „Европски корак“, такође из Сремске Митровице. Важно је напоменути и да је квиз окупио преко 300 посетилаца. Поред наведеног пројекта, у сарадњи са Националном службом за запошљавање, на нивоу архива реализовани су пројекти стручне праксе.

Историјски архив „Срем“ карактерише и значајна издавачка делатност кроз *Споменицу Историјског архива „Срем“* који представља годишњак који је у систему УДК бројева и презентује се преко Народне библиотеке и свих значајних националних сајтова. Издаје се од 2002. године (укупно 15 бројева) и сврстан је у ред часописа од националног значаја. Споменица је научно историјски часопис у коме се објављују историографски и научни радови настали на темељу истраживања и проучавања архивске грађе. Тематика радова обухвата локалну историју чије је проучавање од великог значаја за научну анализу и настанак историјских синтеза. Часопис првенствено објављује радове из друштвене, политичке и културне историје Срема, остављајући при томе простора и за текстове који се односе на историју других регија. Уређен је по целинама: чланци и расправе, прилози и грађа, историографија, архивистика и прикази и белешке. Уредништво часописа објављује документа и архивску грађу која по свом значају заслужује да јавности буде презентована у целини, односно у свом изворном облику. У 15 бројева часописа објављено је близу 300 научних радова, написаних од стране еминентних професора универзитета, истраживача са историјских института, истраживача архива Војводине и Сремске Митровице. У складу са наведеним, часопис сарађује са великим бројем сарадника и институција из области културе, посебно са Филозофским факултетима у Новом Саду и Београду и са Историјским институтом у Београду.

Делатност Историјског архива „Срем“ финансира се у највећој мери из средстава буџета Града Сремске Митровице (зараде запослених, редовна програмска делатност, инвестиције), као и средстава из буџета АП Војводине и Републике Србије (на основу конкурса за одговарајуће пројекте), а делимично из сопствених средстава.

Зграда Историјског архива „Срем“ представља споменик културе великог значаја – државна својина – корисник ИА “Срем”, при чему се простире на 1.400 м², од чега је 900 м² депо, 20 м² читаоница и 480 м² заузимају остале просторије. Архив је из покрајинских и општинских извора приходовао средства по основу различитих пројеката. Из покрајинског буџета, у 2013. години одобрен је пројекат за молерске радове, као и пројекат Споменици историјског архива „Срем“ број 12. У 2014. години, одобрен је пројекат за кречење дела архива, као и пројекат Споменици историјског архива „Срем“ број 13, а у 2015. години, по основу конкурисања, Архив је добио средства за адаптацију и опремање новог депо простора. Међутим, и даље постоји вишедеценијска потреба изградње новог депо простора у складу са најсавременијим стандардима, чиме би се омогућила адекватнија трајна заштита већ преузете архивске грађе, као и преузимање грађе којој је доспео законски рок за преузимање (30 година). Из општинских извора, у 2013. години, Архив је приходовао средства за молерске радове и реконструкцију електричних инсталација. Важно је напоменути да је у 2015. години Архив конкурисао и за набавку и монтирање металних архивских полица и репарацију старих дрвених прозора и врата, као и бојење фасаде, али та средства нису добијена. Поред наведених нереализованих пројеката, Архиву би требало да се обезбеди грејање повезивањем на

градски топловод, као и да се улаже у унапређење система противпожарне и друге врсте заштите.

Финансијска и инфраструктурна подршка подразумевају поред улагања у постојеће објекте и одржавање опреме и набавку нове опреме, адекватних архивских полица, ормара, рачунарске технологије, копијер апарата, а нарочито савремених софтверских решења за похрањивање, обраду и коришћење података. За редован рад на терену, архивска служба треба да располаже и адекватним возним парком, при чему Архив тренутно располаже са два службена аутомобила од којих је један у лошем стању, па је идентификована потреба за најмање једним новим возилом, које би поседовало и простор за превоз мање количине архивске грађе.

Архив је започео и процес дигитализације и микрофилмовања чији је циљ очување и заштита аутентичних докумената и вредне архивске грађе, као и повеће њихове оперативне употребе. Микрофилмовање и дигитализација архивске грађе у Историјском архиву „Срем“ једна је од редовних програмских делатности која има велики значај у поступку заштите и коришћења архивске грађе, нарочито оне која има карактер културног добра велике или изузетно велике вредности. Микрофилм је најпоузданији начин за трајно чување записа архивског документа и грађе, док је дигитални запис прилагођен развоју савремених информатичких технологија и медија. Историјски архив „Срем“ не поседује сопствену опрему за микрофилмовање (поседује само читач микрофилмова и скенер), те се наведени посао обавља кроз ангажовање фирми које поседују опрему, док се финансијска средства добијају од Министарства културе. Процеси микрофилмовања и дигитализације архивске грађе фондова од изузетног и великог значаја започели су 2004. године у оквиру пројекта заштите културних добара које финансира Министарство културе Републике Србије. Први фондови Архива који су на наведени начин заштићени су Матичне црквене књиге 1732-1946 (укупно 40 фондова, при чему је најстарија Матична књига из 1732. године), део фонда Магистрат трговиште Рума 1771-1918, део фонда Градско поглаварство Рума 1919-1941, а дигитализован је и део фонда Градско поглаварство Митровица 1787-1918. године. До данас, микрофилмовано је 42 фонда са укупно 383.965 снимака на 329 микрофилм ролни, те је од укупног материјала обрађено око 5%. Од 2002. године, Архив преузима и чува видео снимке локалних медија. 2013. године, као и 2015. године, Архив је добио укупно 150.000 РСД за микрофилмовање и дигитализацију архивске грађе фонда – Градско поглаварство Рума 1922-1924. године. Од 2010. године, Архив улаже средства за набавку опреме, при чему за ту намену користи сопствена средства, средства из буџета града, Покрајине и Републике.

У погледу маркетинга, Архив има лого и препознатљиво визуелно решење промотивног материјала. Такође, Архив сарађује са свим локалним, регионалним и националним штампаним и електронским медијима.

Ради унапређења рада Архива, неопходно је омогућити усавршавање не само запослених у Архиву него и корисника услуга ове установе. Међутим, оно што је приоритетно јесте спровести активности у погледу адаптације и адекватног опремања простора (санација зграде Палестине, опремање новог депоа у Пиварској улици, уређење постојећих депоа и санирање влаге, изградња новог депоа, набавка и монтажа металних полица, репарација старих дрвених прозора и врата, уређење фасаде ИА „Срем“, дигитализација и микрофилмовање архивске грађе и сл.)

Завод за заштиту споменика културе

Институционална заштита споменика културе на подручју Срема и дела Мачве обавља се више од пет деценија, а започела је оснивањем Среског завода за заштиту споменика културе у Сремској Митровици у децембру 1961. године, при чему се по укидању срезова Завод организовао као међуопштинска служба за регион Срема. Надлежност Завода обухвата територију седам општина Сремског округа – Инђије, Ирига, Пећинаца, Руме, Сремске Митровице, Старе Пазове и Шида.

Основна делатност завода је заштита непокретних културних добара – споменика културе, просторно културно-историјских целина, археолошких налазишта и знаменитих места и добара која уживају статус претходне заштите. Делокруг рада службе заштите обухвата истраживање и евидентирање, валоризацију и утврђивање добара под претходном заштитом, вођење регистра непокретних културних добара и документације, израда студија и елабората и спровођење мера техничке заштите споменика културе, израда пројеката за извођење радова и извођење радова на споменицима културе, заштита културних добара у Просторним и Урбанистичким плановима.

Надлежност Завода обухвата 182 споменика културе, од којих је 22 од изузетног значаја, 112 од великог значаја, а 38 значајно. Затим, 5 просторних културно-историјских целина, од којих је једна од изузетног значаја, док је 4 од великог значаја. Завод у надлежности има и 16 археолошких налазишта (3 од изузетног значаја, 6 од великог значаја и 7 значајних) и 19 знаменитих места (2 од изузетног значаја, 3 од великог значаја и 14 значајних).

Завод је током претходних шест година издао 4 монографије, једну у 2009. години, 2 у 2010. и једну у 2015. години, као и један зборник у 2014. години. У погледу пратећих програма, Завод организује изложбе, предавања и конференције, те је у 2014. години организовао конференцију, а у 2015. једну изложбу.

У Заводу је запослено 17 лица, од којих је двоје на одређено, при чему анализа степена стручне спреме показује да је од укупног броја запослених, 13 са стеченим VII-1 степеном (76,5%), троје са IV степеном и једно са VI степеном стручне спреме. Завод нема волонтере, али има потребу за таквим видом ангажмана.

У циљу остварења што боље заштите споменика културе Завод негује сарадњу са свим релевантним институцијама, установама и појединцима чије је деловање и рад усмерено на очување и презентацију културног наслеђа. На националном нивоу, Завод је члан Друштва конзерватора Србије, а интензивну сарадњу остварује на локалном, регионалном, националном и међународном нивоу, при чему се она огледа у техничкој и логистичкој сарадњи, сарадњи на организацији догађаја, као и сарадњи на пројектима и програмима. На локалном нивоу Завод сарађује са Градом Сремска Митровица, Музејом Срема и Галеријом „Сава Шумановић“ из Шида, док на регионалном нивоу сарађује са Покрајинским секретаријатом за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама и Музејом Војводине. Значајна је и интензивна сарадња коју Завод остварује на националном нивоу, при чему су институције са којима сарађује Републички завод за заштиту споменика културе, Министарство културе и информисања, Министарство трговине, туризма и телекомуникација, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Српско археолошко друштво и Друштво конзерватора Србије. Завод остварује сарадњу и на међународном нивоу, и то са Амбасадом САД, односно Фондом америчког амбасадора, Фондацијом Аквилеја и Музејом и галијама места Љубљане.

Од 2010. године, Завод је реализовао 40 пројеката у партнерству са институцијама културе, као и институцијама из других сектора. Највише пројеката је реализовано у партнерству са Министарством културе и информисања, Покрајинским секретаријатом за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама и Министарством за рад,

запошљавање, борацка и социјална питања. У погледу међународних донатора, Завод је реализовао два пројекта у сарадњи са Фондом америчког амбасадора. Пројекти за које је Завод конкурисао, а није добио средства односе се на реконструкцију иконостаса цркве манастира Шишатовца и санацију цркве Свете Петке манастира Беркасово.

Табела: Пројекти реализовани у сарадњи са институцијама културе

	Назив пројекта	Назив партнерске организације
2010.	Обнова манастира Кувеждин	Министарство културе и информисања
2011.	Обнова манастира Петковица, Обнова манастира Кувеждин	Министарство културе и информисања
2012.	Наставак радова на дворцу Шлос у Голубинцима, Реконструкција фонтане на ЦП Сирмијума, Конзервација и рестаурација мозаика Царске палате Сирмијума, Обнова манастира Петковица, Позлата иконостаса манастира Кувеждин	Министарство културе и информисања
2013.	Технокултур, Презентација Царске палате Сирмијума – израда банера	ПС за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама
2013.	Наставак радова на дворцу Шлос у Голубинцима	Министарство културе и информисања
2014.	Обнова Старе српске цркве у Сремској Митровици, Обнова споменика на Иришком венцу, презентација локалитета Бешеново, Обнова куће у Огару, Технокултур	Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама
2014.	Конзервација и рестаурација мозаика Царске палате Сирмијума, Наставак радова на дворцу Шлос у Голубинцима	Министарство културе и информисања
2015.	Обнова споменика на Иришком венцу, Презентација археолошког локалитета 72, Технокултур	Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама
2015.	Конзервација и рестаурација мозаика Царске палате Сирмијума	Министарство културе и информисања

Табела: Пројекти реализовани у сарадњи са институцијама из других сектора

	Назив пројекта	Назив партнерске организације
2010.	Одржавање на Сремском фронту, Капела на Сремском фронту	Министарство за рад, запошљавање, борацка и социјална питања
2011.	Адаптација винског подрума у Сремској Митровици	Министарство економије и регионалног развоја
2011.	Одржавање и израда звоника на капели на Сремском фронту, Обнова споменика Турцима у Инђији	Министарство за рад, запошљавање, борацка и социјална питања
2012.	Наставак радова на Сремском фронту	Министарство за рад, запошљавање, борацка и социјална питања
2013.	Конзервација и рестаурација мозаика Царске палате Сирмијума	Фонд америчког амбасадора
2013.	Наставак радова на Сремском фронту	Министарство за рад, запошљавање, борацка и социјална питања
2014.	Конзервација и рестаурација мозаика Царске палате Сирмијума	Фонд америчког амбасадора
2014.	Обнова споменика на Легету, Наставак радова на Сремском фронту, Обнова српског војничког гробља у Руми	Министарство за рад, запошљавање, борацка и социјална питања
2015.	Обнова куће у Огару	Министарство трговине, туризма и

		телекомуникација
2016.	Наставак радова на Сремском фронту, Обнова српског војничког гробља у Руми	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Простор који Завод користи је државна својина, на укупној површини од 280 м², при чему је од тога 40 м² конзерваторска радионица, а 240 м² заузимају остале просторије. Објект у којем се Завод налази нема просторије за јавне програме, а у претходном периоду од пет година била су планирана два инвестициона улагања – обнова фасаде и столарије на згради Завода и замена кровног покривача, која нису реализована.

Са аспекта маркетинга, Завод има препознатљиво визуелно решење, односно лого, као и успостављену сарадњу са следећим медијима – РТС-ом, РТВ-ом, Сремском телевизијом, Озон радијом и Сремским новинама.

Дакле, приоритетне активности у погледу адаптације и опремања установа културе су конзервација и презентација мозаика локалитета 1а Царска палата Сирмијум, санација фасаде зграде завода, конзерваторски радови на иконостасу цркве св. Стефана и реконструкција иконостаса у манастиру Шишатовац.

Удружење Форум педагога „Сирмиум“ из Сремске Митровице реализовали су пројекат прикупља и чувања нестандартне архивске грађе за који су добили су средства од Градске управе за спорт, културу и омладину Града Сремска Митровица.

2.2.3. Позоришна делатност и културно уметнички аматеризам

Позоришна делатност обухвата припрему и организацију, те јавно извођење драмских, музичко-сценских и других дела, а реализују се у позориштима. Ова врста делатности подразумева секторску сарадњу различитих културних делатности са циљем стварања нових интердисциплинарних подручја уметности.

Позориште "Добрица Милутиновић"

Позориште „Добрица Милутиновић“, формирано после Другог светског рата, настало је на традицији позоришног живота Сремске Митровице старој више векова и представља једну од најзначајнијих вредности градске културе.

Почеци оснивања позоришта датирају од краја другог светског рата. Након бурног развојног пута, позориште у Сремској Митровици, 1974. године добија име „Добрица Милутиновић.“.

Године 1984, сопственим залагањем и уз помоћ друштвених институција и појединаца свечано је обновљена зграда позоришта, а 1989. године Позориште „Добрица Милутиновић“ у Сремској Митровици добија професионални статус.

Рад Позоришта одвија се уједначеним континуитетом, самостално или у сарадњи са другим културним установама из општине, региона, земље и иностранства. То је довело до тога да позориште буде домаћин многим чувеним именима домаћег глумишта.

Могло би се рећи да је позоришне тренутке чинило девет основних токова:

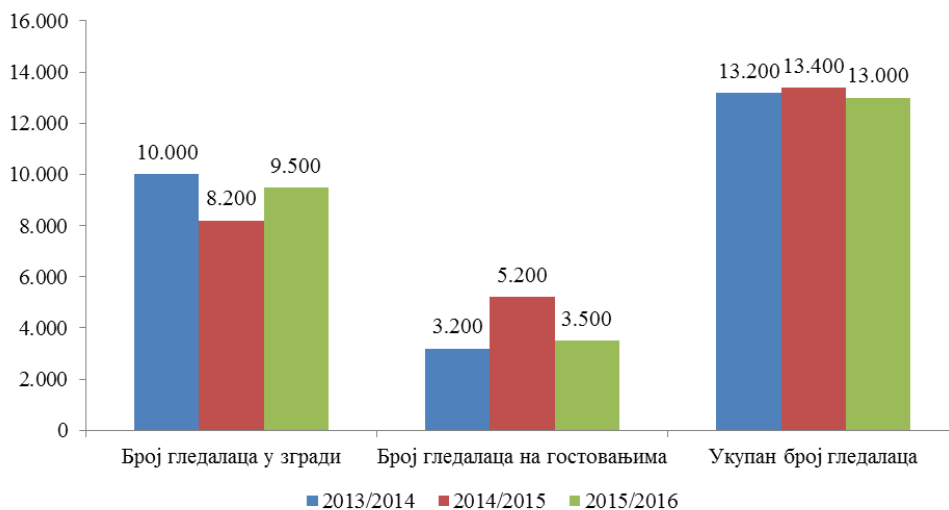
- Представљање класичних и савремених драмских дела,
- Савремене представе засноване на неокласичним позоришним формама,

- Приказивање дела која својим тоном репродукују средину, социјални и друштвени тренутак и хумор карактеристичан за локалну средину,
- Приказивања различитих позоришних форми у свом деловима земље и у иностранству,
- Организовање гостовања представа других позоришта,
- Организовање уличних представа по угледу на традиционална улична позоришта,
- Организовање гостовања и сопствена продукција представа за децу којима је главни циљ едукација и продубљивање маште код деце наводећи их на самостално истраживање и учење,
- Позоришне радионице за узраст од 7 до 18 година (драмска, сценографска радионица и фото и видео радионица),
- Биоскопски репертоар.

У претходном трогодишњем периоду, Позориште је релизовало једну премијеру из области класичних дела по текстовима домаћих писаца и 25 премијера из области савремених дела (по текстовима домаћих писаца). По текстовима страних писаца, у посматраном периоду, Позориште је реализовало 4 представе. Укупан број изведених представа (премијера и реприза) у посматраном периоду износи 329, од чега их је највише реализовано у сезони 2014/2015. године (120).

Укупан број гостовања Позоришта у другим градовима у претходне три сезоне износи 114, док број гостујућих представа износи 110. Највећи број гостовања, као и гостујућих представа реализован је у сезони 2015/2016 и износи 40 и 45, респективно.

Графикон: Приближан број гледалаца по сезонама на позоришним представама у згради и на гостовањима

Приближан број гледалаца у свим посматраним сезонама износи изнад 13.000, а највећи број гледалаца забележен у сезони 2014/2015. године и износи 13.400. На основу спроведене анализе, може се закључити да у укупном броју гледалаца, доминирају гледаоци који присуствују представама које се одржавају у згради Позоришта, док је мањи број оних који посећују гостовања. Такође, у последњој посматраној сезони, у односу на претходну, број гледалаца је на нивоу представа које се одржавају „код куће“ порастао, док је број посетилаца гостовања позоришта „Добрица Милутиновић“ опао. Највећу посећеност Позориште бележи у новембру, децембру, априлу, мају и јуну, при чему су најпосећенији садржаји новогодишње представе, Позоришно лето, као и гостујуће представе у чијим су поделама познати глумци.

Позориште „Добрица Милутиновић“ је од 2013. године организатор манифестације Позоришно лето „Трагови“, која се одржава у јулу и траје 10 дана.

У Позоришту је на неодређено запослено 11 лица – један глумац, седам уметничких сарадника и три лица који чине административно особље. На одређено време су запослена три уметничка сарадника, док је по осталим уговорима⁸ запослено шесторо глумаца, редитељ и два лица која чине административно особље. Дакле, укупан број запослених по различитим уговорима и различитом временском оквиру је 23. Поред наведених запослених, Позориште ангажује 7 хонорарних сарадника и исказује потребу за волонтерима којима Позориште тренутно не располаже. Позоришту су потребни волонтери за обављање послова редитеља, глумаца, драматурга, сценографа, костимографа, композитора, кореографа и других уметника који непосредно учествују у креирању позоришне представе. Такође, волонтери су потребни и за обављање сценско-логистичке подршке пројекта-представе, односно за обављање послова који обезбеђују сву материјалну и техничку подршку приликом извођења представе, било у продукцији Позоришта или друге гостујуће представе у Позоришту.

Позориште „Добрица Милутиновић“ је члан Заједнице професионалних позоришта Војводине, при чему остварује техничку и логистичку сарадњу са Центром за културу „Сирмиумарт“ и Музејом Срема. Позориште не реализује сарадњу са институцијама на регионалном, националном и међународном нивоу, и у периоду од 2010. године није остварило пројекте у партнерству са институцијама из области културе. Једини пројекат који је у наведеном периоду остварен, реализован је у партнерству са ЈКП „Комуналије“ у 2015. години и носи назив Еколошка представа за децу „Смеће има зубе“.

У погледу пројеката за које је Позориште конкурисало, истиче се пројекат за набавку опреме, односно светлосни парт, за који је Позориште у 2014. години добило покрајинска средства у износу од 300.000 РСД. Међутим, и на овом месту је потребно истаћи да Позориште није реализовало пројекте, односно добило средства из других извора (републички, међународне и приватне фондације, остали извори финансирања).

Позориште „Добрица Милутиновић“ је смештено у згради „Српског дома“. Објекат је подигнут 1894-1895. године, средствима Српске православне цркве и представља значајан репер града. Обликован је у духу еклетике, са елементима неоренесансе и необарока. Укупан простор Позоришта износи 991,66 м², при чему се у простору налазе две бине, велика, која обухвата простор од 82 м², са површином техничког простора око сцене од 20 м², са отвором портала од 7,80x4 м, висином сцене од 9м и 307 места у гледалишту од чега је 242 места у партеру, и мала, која обухвата површину од 54 м², висине 3 м и 50 седишта.

Објекат у коме је смештено Позориште није прилагођено особама са инвалидитетом и није имало инвестициона улагања у периоду од 2008. године, при чему се приоритетна улагања односе на набавку миксера за светло (504.000 РСД), миксера за тон (375.000 РСД) и светлосног парка од 30 рефлектора (2.250.000 РСД). Такође, Позориште поседује пројекат за реновирање објекта који обухвата демонтажу, рушење, зидарске и молерске радове и чија је процењена вредност 10.685.071,68 РСД.

Последњих неколико година, Позориште не користи простор Мале сцене, иако је адаптиран пре десетак година и за то време кориштен за луткарске представе за децу, мање сценске форме, пројекције филмова, трибине, промоције и конференције. Разлог је недостатак још једног излазног пута, услед чега овај простор не одговара нормама

⁸ ауторски, привремени и повремени, уговор о делу итд.

заштите од пожара. Оспособљавање овог простора сигурно ће постати део будућих планова развоја Позоришта.

Позориште има препознатљив лого, као и решење промотивног материјала. У погледу маркетинга, користи на првом месту плакате, затим интернет, односно социјалне мреже, флајере, банере и користи имејлинг листе за рекламирање свог садржаја. У циљу промоције, Позориште има успостављено партнерство са Сремским новинама, М новинама, Сремском телевизијом, као и локалним интернет порталима.

Анализа стања у позоришту указује на велики број недостатака и потребу за унапређењем услова рада, што се у првом реду односи на реновирање Велике сцене Позоришта, као и реновирање и адаптацију целе зграде Позоришта, ентеријер и екстеријер објекта, реновирање и адекватну адаптацију Мале сцене Позоришта, обнављање и улагање, осавремењавање технике Позоришта (тонски уређаји, светлосни парк и сл.), затим на куповину возила за Позориште (возило које превози глумце, техничка лица, декор и костиме за представу), као и на установљавање и организацију рада билетарнице у овиру Позоришта, што се намеће као неопходност у функционисању рада Позоришта.

2.2.6. Центри за културу

Центри за култури примарно су оснивани ради промоције и ширења културних садржаја и њиховог приближавања свим категоријама становништва.

Центар за културу "Сирмијумарт"

Центар за културу „Сирмијумарт“ је институција културе настала 1972. године. По оснивању, установа је објединила све до тада постојеће музичке и сценске активности са циљем да се одрже традиционалне и класичне вредности културног наслеђа Сремске Митровице. Центар се ослања на законе које је прописала Република Србија, као и на своја општа акта. Од општих аката највиши је Статут Центра за културу „Сирмијумарт“ са којим су сва остала општа акта усклађена.

Пословна оријентација „Сирмијумарта“ је превасходно неговање аматеризма. Пружањем објективно добрих и атрактивних услова за omasовљавање организационих јединица, стиче се основни предуслов да се кроз креативно и квалитетно испуњено слободно време очувају национални идентитет, традиција и културна баштина. Радом секција, квалитетним и стручним руковођењем, постиже се висок извођачки ниво, а самим тим и квалитетан програм сопствене продукције. Други, али не мање важан сегмент деловања је афирмација младих уметника, којима је у својој уметничкој експанзији неопходно пружити подршку средине из које су поникли.

Делатност „Сирмијумарта“ подразумева и пласман програма већ афирмисаних уметника. Високим квалитетом уметничких садржаја које презентује током године, Центар за културу „Сирмијумарт“ даје културној сцени града препознатљив печат.

Високим квалитетом програма и великим бројем афирмисаних уметника, обогаћује се културни живот града и ствара се навика посеђивања културно-уметничких програма.

При Центру за културу раде следеће организационе јединице:

- Фолкорни ансамбл „Бранко Радичевић“,
- Народни оркестар Сирмијумарта,
- Дувачки оркестар Сирмијумарта,

- Тамбурашки оркестар „Срем“,
- Рецитаторски студио „Калиопа“,
- Градски хор „Сирмијумарт“,
- Ликовна секција.

У периоду 2011-2015. године, Центар је реализовао изложбе, књижевне вечери, трибине и предавања, наступе КУД-а, концерте класичне музике, биоскопске пројекције и позоришне представе. У целокупном посматраном периоду, кроз своје делатности, односно програме које реализује, Центар је забележио 24.640 посетилаца, што на догађајима у самој установи, што на догађајима ван ње. Најпосећенији програми су наступи КУД-а, са 7.600 посетилаца, односно 30,8% укупног броја посетилаца у петогодишњем периоду, затим трибине и предавања са 26,4%, односно 6.500 посетилаца, као и књижевне вечери са 4.900 посетилаца, односно 19,9%. Највећу посећеност Центар остварује у лето, односно у августу, при чему је најпосећенија манифестација коју организује Међународни фестивал фолклора.

Табела: Делатности које се организују у Центру у периоду 2011-2015. године, сумарно

Делатности	Програми и публика / корисници	2011-2015.
Изложбена галерија	Број изложби у установи:	2
	Укупан број посетилаца:	150
	Број изложби ван установе:	12
	Укупан број посетилаца:	1650
Књижевне вечери	Број програма:	32
	Укупан број посетилаца:	4900
Трибине и предавања	Број програма:	40
	Укупан број посетилаца:	6500
Културно-уметничко друштво	Број концерата у установи(ван установе)	16
	Укупан број посетилаца :	7600
Концерти класичне музике	Број концерата у установи:	14
	Укупан број посетилаца :	790
Биоскоп	Укупан број пројекција:	29
	Укупан број посетилаца:	1350
Позориште	Број наступа у установи:	12
	Укупан број посетилаца :	800
	Број наступа ван установе:	2
	Укупан број посетилаца ван установе:	600
	Број гостовања других позоришта:	1
	Укупан број посетилаца:	300

Центар организује програме који су посебно намењени деци, младима и старијој популацији. Деци су намењени следећи програми:

- Фестивал поезије младих песника „Машта и снови“ који се организује сваке године, од 2011, и који обухвата конкурс, жирирање и фестивалско вече (аутори читају песме, музички програм, додела награда);
- Подводни свет који је организован 2012. године и представља фестивал подводног филма и изложбе дечјих радова;
- Концерти дечјих фолклорних ансамблова;
- „С оне стране музике“, дечји мјузикл који је организован 2014. године;
- „Мама, тата, хоћу сестру или брата“ изложба дечјих радова поводом Дечје недеље, организована 2013. године;
- „Оригами“, радионица за децу на родитељском смештају, организована 2014. године.

Младима су намењени следећи програми:

- Фестивал поезије младих песника „Машта и снови“ који се организује сваке године, од 2011, и који обухвата конкурс, жирирање и фестивалско вече (аутори читају песме, музички програм, додела награда);
- „Младе жице“ који се организује 2011-2015. године и представља ревијални фестивал тамбурашке музике, односно обухвата представљање тамбурашких оркестара;
- Soft Rock „The blazing to Serbia“ концерт Влашке;
- „SM Jazz&blues spring festival“ наступи џез и блуз група из Србије који се одржава од 2012. године;
- „Да ли знате“, изложба занимљивих прича о Сремској Митровици која је одржана 2013. године;
- „Само кажем“, радионица о учешћу младих у друштвеним променама, одржана 2014. године.

Старијој популацији су намењени следећи програми:

- „Чика Илији у част“, фестивал фолклорних ансамбала ветерана који се одржава од 2008. године;
- „Ти би хтео песмом да ти кажем“, концерт староградске музике одржан 2013. године;
- „Вече наpolitанске музике“, концерт одржан 2013. године;
- „Мали сајам лепих ствари“, изложба рукотворина УГ „Рукотворине“ која је одржана 2013. године;
- „Ах мерака у вечери ране“, концерт староградске музике одржан 2012. године.

Манифестације Центра за културу „Сирмијумарт“:

- Фестивал тамбурашке музике тамбурашких оркестара „Младе жице“ који се одржава од 2011. године у априлу;
- „SM Jazz&blues spring fest“ који се одржава од 2012. године у мају;
- Фестивал поезије младих песника „Машта и снови“ који се одржава од 2011. године, у априлу и мају;
- Међународни фестивал фолкора „Срем фолк фест“ који се одржава у периоду 11-14. августа и који је одржан 13 пута;
- Новогодишња манифестација „Магични трг“ која се одржава од 2014. године, у децембру.

Центар остварује интензивну сарадњу са школама, која се на првом месту огледа у организацији предавања која су намењена деци, као и организовању различитих конкурса, док ученици Музичке школе по потреби учествују у музичком делу различитих програма. Поред школа, Центар сарађује са позориштем, музејом и галеријом, док на регионалном нивоу постоји развијена сарадња са КЦ Рума и КЦ Шид, а на међународном са Француским културним центром. Сарадња са наведеним институцијама огледа се у техничкој сарадњи, сарадњи на организацији догађаја, као и сарадњи на пројектима и програмима.

Табела: Пројекти које је Центар за културу „Сирмијумарт“ реализовао у партнерству са другим институцијама од 2010. године

Пројекат	Партнерска организација	Година реализације
Изложба „Света Анастасија“	ХКЦ „Сријем“ Сремска Митровица	2010.
Академија поводом 100 година Кумановске битке	Позориште „Добрица Милутиновић“, Установа за неговање културе „Срем“	2012.
„Буре и осаме Милоша Црњанског“	Установа за неговање културе „Срем“	2013.

„У човјека је један храм возвишен“	Библиотека „Глигорије Возаровић“	2013.
Промоција књиге „Залог наш“ и „Тајна вечера“ аутора Недељка Терзића	Установа за неговање културе „Срем“	2014.
Промоција књиге „Мед и жуч“ аутора Веселина Шљиванчанина	Библиотека „Глигорије Возаровић“	2015.
Концерт клавирске музике	Музичка школа „Петар Кранчевић“	2012-2015.
Вече француско српског пријатељства	Друштво за неговање традиције ослободилачких ратова	2014.
Обележавање годишњица ослобођења града	СУБНОР – Сремска Митровица	2010.
Обележавање годишњице на спомен гробљу	Град Сремска Митровица	2010.
Обележавање битке на Легету	Град Сремска Митровица	2010.
Сабор Стојана Чупића	Град Сремска Митровица, МЗ Салаш Ноћајски	2010.
Концерт црквеног хора „Свети Сава“	Српска православна црквена општина	2014.
Фестивал штрудле	Друштво српско-немачког пријатељства	2011-
Песничко вече	Књижевна заједница	2015.
Лица афричког филма	Француски институт у Београду	2015.
Концерт симфонијског оркестра из САД	Канцеларија за младе, Црква Божија	2015-
Савски карневал бродова	Митровачка асоцијација за безбедност саобраћаја	2015.
Трибина „Опасност на интернету“	Фонд Б92, Град С. Митровица	2015.
Мини фолк караван	Агенција за рурални развој Града	2016.
Вече међународне културе	Туристичка организација Града	2014.

Центар запошљава 14 запослених, на пословима директора, помоћника, сарадника за ликовно стваралаштво, уредника програма, организатора музичких активности, културних активности, техничког организатора, руководиоца рецитаторског студија, организатора материјалног књиговодства, финансијско-материјалног књиговодства и помоћних радника. Центар поред запослених на одређено и неодређено има и 6 хонорарна сарадника, при чему исказује и потребу за волонтерима.

Центар користи простор који му је уступљен без накнаде и који се простире на 643,5 м². Објекат има и простор за филмске пројекције и сценско-музичке програме који се користи за мање изложбе, трибине, филмске пројекције, пробе рецитаторског студија, тамбурашког оркестра и сусрете и простире на површини од око 40 м², капацитета 70 места за седење и 20 места за стајање.

У погледу маркетинга, важно је напоменути да установа има лого, као и препознатљиво визуелно решење промотивног материјала, као и да се потенцијалној публици представља кроз различите видове промоције. На првом месту, своје програмске активности представља путем интернета, односно социјалних мрежа, плаката, реклама на радију, реклама у штампаним медијима, као и флајера, с обзиром да има развијену сарадњу са локалном штампом, радијом и регионалном телевизијом.

Простор који Центар користи у веома је лошем стању, посебно канцеларијски део, а основни проблеми који се појављују односе се на недостатак централног грејања, недостатак тоалета, дотрајалост инсталација, склоности ка урушавању и чињеници да зграда није реновирана више од 20 година, нити је у њу улагано. Важно је напоменути и да Центар поседује пројекат за реновирање са пратећом пројектно-техничко документацијом. Из свега наведеног, приоритетна улагања су увођење централног грејања, кречење, замена црепа, замена столарије и реновирање тоалета. Програмске

активности се реализују у другим просторијама, односно 99% програма, Центар реализује у туђем простору.

Установа за неговање културе "Срем"

Установа за неговање културе „Срем“, основана је 2003. године у циљу обједињавања активности које су од значаја за развој, пре свега аматеризма и очувања и неговања традиције културе српског становништва и култура националних мањина на овим просторима кроз све облике уметничког стваралаштва.

Основна делатност Установе подразумева организовање и развијање музичке, поетске, сценске, ликовне активности школске омладине, појединаца као и удружења грађана, која се баве овим и сличним активностима, пружање стручних и техничких услова за реализацију тих програма, организовање манифестација културно-уметничког стваралаштва, промоција, смотри, сусрета, фестивала, концерата, стручних предавања, изложби, поетских, драмских и пригодних програма, развијање међуопштинских и међународних сарадњи, размена културних и уметничких добара, подстицање и равномерно одвијање програма у градским и сеоским срединама, организовање и неговање културе и културне традиције националних мањина, развијајући све врсте културно-уметничког аматерског и професионалног ангажовања, као и обезбеђивање средстава за рад самосталних уметника. У оквиру своје јавне делатности, Установа окупља децу основношколског и средњошколског узраста и кроз најразличитије облике културно-васпитног рада, афирмише дечји таленат, уметничку вокацију и потребу деце да се кроз песму, игру и покрет искажу на себи својствен начин.

Поливалентни центар организује изложбе, књижевне вечери, трибине, предавања и филмске пројекције. Када се посматра учесталост одржавања наведених догађаја, уочава се да је најбројније одржавање изложби, којих је у посматраном петогодишњем периоду било 19, са укупним бројем посетилаца од 4.500. Такође, приметно је учестало одржавање књижевних вечери, док је у целокупном посматраном периоду одржана једна трибина/предавање, и једна биоскопска пројекција.

Табела: Организоване изложбе, књижевне вечери, трибине, предавања и биоскопске пројекције и посетиоци

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Изложбе	4	4	4	5	2
Укупан број посетилаца	600	1000	1000	1500	400
Књижевне вечери	2	1	1	2	11
Укупан број посетилаца	200	60	60	120	500
Трибине и предавања			1		
Укупан број посетилаца			50		
Биоскопске пројекције				1	
Укупан број посетилаца				150	

Поред наведеног, Установа за неговање културе „Срем“ организује бројне програме, којих је само на нивоу целокупне 2014. године било 13, са укупном посетом од 5.000 људи. Најзначајнији програми Установе: Фестивал беседништва, општинских, регионалних и републичких смотри аматерског стваралаштва (рецитаторских, ликовних, фолклорних, музичких, позоришних), рад са друштвима националних мањина и неговање њихове културно-уметничке традиције, промоција песничких и прозних дела завичајних стваралаца, концерти митровачких музичких група и солиста, суорганизација културно-

уметничко-туристичких регионалних и међународних програма са другим установама културе и удружењима грађана итд.

Табела: Програми Установе за неговање културе „Срем“

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Програм	1. Фестивал беседништва 2. Ликовно стваралаштво 3. Драмско стваралаштво 4. Музичко стваралаштво 5. Издавачка делатност	1. Фестивал беседништва 2. Ликовно стваралаштво 3. Драмско стваралаштво 4. Музичко стваралаштво 5. Издавачка делатност	1. Фестивал беседништва 2. Ликовно стваралаштво 3. Драмско стваралаштво 4. Музичко стваралаштво 5. Издавачка делатност 6. Концерт групе "Шесто чуло"	1. Фестивал беседништва 2. Ликовно стваралаштво 3. Драмско стваралаштво 4. Музичко стваралаштво 5. Издавачка делатност 6. Културно-уметнички програм Филм „И ја постојим“ 7. Музичко-поетска промоција књига "Залог наш" и " Велика вечера" 8. Колаж програм Молитвом за мир - у сусрет Ускрсу 9. Музичко-поетски драмски програм Ривија победника 10. Концерт групе "Шесто чуло" 11. Духовни програм у Манастиру Мала Ремета 12. Културно - уметнички програм на Легету 13. Аудио - визуелни пројекат "Звучне слике из Војводине"	1. Фестивал беседништва 2. Ликовно стваралаштво 3. Драмско стваралаштво 4. Музичко стваралаштво 5. Издавачка делатност 6. Промоције 11 књига
Број посетилаца	1000	2000	3000	5000	5000

У последње четири године, Установа је организовала посебне програмске садржаје који су специфично намењени деци, младима, као и старијој популацији. Установа реализује интензивну сарадњу са школама, те организује различите програме који су намењени деци:

- Рецитаторска смотра која се одржава сваке године од 2011, и која се огледа у такмичењу деце основних школа у рецитовању. Такође, од 2014. године одржава се и Рецитаторска зонска смотра;
- Драмско стваралаштво које се одржава сваке године од 2011, и које представља општинску смотру аматерских позоришних друштава и дечјих драмских група;
- Музичко стваралаштво које се одржава сваке године од 2011, и које представља општинску и зонску смотру хорова, оркестара и фолклорних група;

- Дечја недеља на селу која је одржана 2012. године и која је имала за циљ афирмисање културног живота на селу.

Програми намењени младима:

- Драмско стваралаштво које се одржава сваке године од 2011, и које представља општинску смотру аматерских позоришних друштава и дечјих драмских група;
- Школа беседништва;
- Трибина „Ако љубави немам ништа сам“ академика Владимира Меденице, која је одржана 2013. године и која се огледала у духовним разговорима и предавању.

Програми намењени старијој популацији су многобројни, и огледају се у музичком стваралаштву, концертима (бенд „Шесто чуло“), музичко-поетским програмима („Буре и осаме“ М. Црњанског и Поетско-музички програм Хајрудина Дурмановића, „Залог наш“, „Велика вечера“), промоцијама књига бројних аутора, аудио-визуелним пројектима („Звучне слике Војводине“ и CIVITAS), као и разним другим програмима (филм „И ја постојим“, Колаж програм „Молитвом за мир“ – У сусрет Ускрсу, Културно-уметнички програм на Легету и други).

Од свих наведених програма, од 2004. године Установа организује четири манифестације, од којих две организује самостално – Ликовно и Музичко стваралаштво.

Табела: Преглед манифестација

Манифестација	Период одржавања манифестације	Динамика одржавања манифестације		Манифестација је организована у партнерству са другом организацијом/установом
		Година првог одржавања	Колико пута је до сада одржана манифестација	
Фестивал беседништва	јун	2004.	13	Град Сремска Митровица и Покрајински секретаријат за културу
Драмско стваралаштво	април, мај	2004.	13	Позориште "Добрица Милутиновић"
Ликовно стваралаштво	септембар	2005.	12	/
Музичко стваралаштво	април	2004.	13	/

На основу Правилника о систематизацији радних места у Установи за неговање културе Срем, у току 2014. године било је запслено, осим директора, три радника на пословима административног радника, самосталног организатора финансијско-материјалног пословања и сарадника на развоју културних активности. Установа запошљава пет лица на одређено време и исказује потребу волонтерским видом ангажмана.

Установа за неговање културе „Срем“ није члан ниједне професионалне мреже, односно асоцијације на националном нивоу, али има веома развијену сарадњу на локалном нивоу, посебно са позориштем, музејом и галеријом, при чему се та сарадња претежно односи на организацију различитих догађаја.

У оквиру подршке развоја аматеризма на селу, подстиче се сарадња са аматерским удружењима и аматерима појединцима у околним селима, нарочито удружењима жена и деце основношколског узраста, а с циљем да се културни живот у селима Града Сремска Митровица што више популарише.

Установа је од 2010. године реализовала 10 пројеката у партнерству са институцијама културе и два пројекта са институцијама из других сектора, при чему су оба пројеката спроведена 2013. године.

Табела: Пројекти у партнерству са институцијама културе

Назив пројекта	Назив партнерске организације	Реализација
Рецитаторска смотре	Библиотека "Глигорије Возаревић"	2010-2016.
Општинска рецитаторска смотре	Библиотека "Глигорије Возаревић"	2013-2016.
Смотра драмског стваралаштва за децу и одрасле	Позориште "Добрица Милутиновић"	2010-2016.
Смотра ликовног стваралаштва аматера града Сремска Митровица	Музеј, галерија, царска палата	2010-2015.
Смотра ликовног стваралаштва аматера Војводине	Царска палата	2010-2013.
Смотра музичког стваралаштва града Сремска Митровица	Царска палата	2010-2015.
Зонска смотре музичког стваралаштва деце Срема	Висока школа струковних студија за образовање васпитача и пословних информатичара "Сирмијум"	
Промоције књига	Библиотека "Глигорије Возаревић"	2010-2016.
Трибине : Црњански	Центар за културу "Сирмијум-арт" и Музеј Срема	
"Ако љубави немам ништа сам" за академика Владимира Меденицу		

Табела: Пројекти у партнерству са институцијама из других сектора

Назив пројекта	Назив партнерске организације	Реализација
50. година постојања Цента за социјални рад "Сава"	Центар за социјални рад "Сава"	2013.
10. година постојања међународне добротворне организације "Каритас"	Међународна добротворна организација "Каритас"	2013.

У последње три године, Установа је конкурисала за четири пројекта, при чему су два пројекта финансирана из покрајинских извора. На овом месту је потребно напоменути да ниједан пројекат није реализован, односно финансиран из других извора, односно републичких, међународних и приватних фондова. Такође, Установа је конкурисала за два пројекта за која није добила средства из покрајинских извора - Штампане часописа за науку, уметност и културу "СУНЧАНИ САТ" и Аудио-визуелни пројекат "CIVITAS".

Табела: Пројекти за које је Установа за неговање културе „Срем“ конкурисала у последње три године

Назив пројекта	Тип пројекта (манифестације)	Година аплициња	Износ добијених средстава
Фестивал беседништва "SIRMIUM LUX VERBI"- Сирмијум светлост речи	Фестивал	2013-2016 (80.000)	80.000
Штампане часописа за науку, уметност и културу "Сунчани сат"	Издавање часописа	2013-2016	
Аудио-визуелни пројекат "CIVITAS"	Музичко	2015	
Аудио-визуелни пројекат "Звучне слике из Војводине"	Музичко стваралаштво	2014 (400.000)	400.000

Установа се простире на 81,96 м², при чему је простор уступљен, односно користи се без накнаде. На основу анализе стања простора, утврђено је да је канцеларијски простор у лошијем стању од простора у ком се организују програмске активности, а као највећи недостатак канцеларијског простора наводи се стање ентеријера, недостатак самог простора, као и недостатак средстава за рад. Такође, објект није прилагођен особама са инвалидитетом.

У погледу маркетинга, Установа има лого, а своје програмске активности презентује публици кроз плакате, флајере и путем интернета и социјалних мрежа, при чему нема успостављено партнерство са медијима. Највећу посећеност бележи у летњем периоду, а најпосећенији програм је Фестивал беседништва "SIRMIUM LUX VERBI"- Сирмијум светлост речи.

2.2.5. Ликовна делатност

Галерија "Лазар Возаревић"

Галерија "Лазар Возаревић" у Сремској Митровици, основана је и почела са радом 1973. године, изложбом слика и цртежа Лазара Возаревића. Откупом дела сликарске заоставштине Лазара Возаревића од његове супруге и ћерке, а новчаним средствима из општинског буџета 1970, створени су услови да се приступи формирању Галерије.

Проф. др Лазар Трифуновић са Филозофског факултета у Београду, осмислио је концепт рада по коме Галерија има два јасно профилисана дела: меморијални и живи.

- Меморијални део чини основно галеријско језгро које се састоји од оригиналних Возаревићевих слика, цртежа, фотографија и докумената која се чувају у депоу Галерије.
- Живи – активни у структури рада установе, односи се на динамичне акције, у области живе савремене уметности, која ће допринети афирмацији савременог ликовног стваралаштва. Наиме, основна функција у активности Галерије је излагање уметничких дела, не само ликовног карактера него и из области архитектуре, вајарства, примењене уметности и поставки етно изложби, пошто установа има 4 изложбене сале – просторије које одговарају овим наменама.

Сталне манифестације су:

- Сремскомитровачки (војвођански) салон,
- Сремски салон,
- УЛУ "Еснаф",
- УЛУ "Сирмиум" и
- Стална поставка дела Лазара Возаревића.

Галерија има Савет који чини пет чланова – два историчара уметности и три уметника.

Према типу уметничких дела, галерија организује изложбе које су ликовне и примењене, према типу изложби самосталне и групне, а према профилу излагача реномирани излагачи, неафирмисани уметници и аматери. По статуту Галерије, обавезан је конкурс који се расписује једном годишње.

Простор који Галерија користи је у власништу и простире се на површини од 325 м², није прилагођен особама са инвалидитетом и не може да се изнајми у сврху излагања. Галерија располаже са 20 зидова који се корисе за излагање радова, а поседује и шине за качење дела, као и постаменте. Канцеларије, као и просторија у којима се организују

програмске активности, су у задовољавајућем стању. Од 2009. године, Град Сремска Митровица је кроз три инвестициона улагања укупне вредности од 31,3 милиона РСД помогао Галерији да замени кровну конструкцију, електроинсталације, санитарни чвор, да изврши столарске, паркетарске и молерске радове. У текућој години, приоритетна инвестициона улагања односе се на опремање депоа за смештај слика – шине, као и сређивање фасаде.

У предстојећем периоду, поред инвестиција које се односе на опремање депоа и реновирање фасаде, галерија Лазар Возаревић планира да прошири свој изложбени и пословни простор адекватном адаптацијом таванског простора. Наиме, као резултат капиталних инвестиција које је Галерија реализовала у претходном периоду приликом комплетне реконструкције крова, тавански простор у величини од око 420 м² је оспособљен за даље намене. Урађени су груби радови, тавански простор је подигнут за око 0,5 м, тако да се добио импозантан простор од 11 м висине који је погодан за различите намене.

Галерија планира да адекватном адаптацијом лучног, ламинираним гредама засведеног простора, прошири делокруг својих активности. Могућности његове адаптације су велике, од формирања сценског простора са мултидисциплинарним садржајима, позоришних, камерних представа, пројекција филмова до одржавања разних предавања и слично. Такође, изложбени простор саме галерије би се проширио, те би она могла да излаже још неке, алтернативне видове уметности, као што су инсталације, фотографија, плакат, стрип, дечији радови са ликовних радионица и многе друге сличне активности. Други део простора био би подељен у две етажe, где би се налазили атељеи за митровачке уметнике, радионице за обуку и припрему ђака за академије, као и продајна галерија. Реализацијом оваквог пројекта град Сремска Митровица добио би изузетно атрактиван, и за културу надасве користан, простор у строгом центру града, који би могао да има веома разуђене садржаје, а све на добробит локалне заједнице, а нарочито као подстицај за развој ликовних уметности у граду.

Удружење ликовних уметника „Сирмиум“ из Сремске Митровице са више прекида у раду постоји већ више од 30 година. Ово удружење организује ликовне колоније, сусрете сликара, изложбе слика и скулптура и окупља велики број ликовних уметника.

2.2.6. Филмска делатност

Манифестација која је заштитни знак Срема и града Сремска Митровица је међународни фестивал документарног филма „Срем филм фест“. Фестивал је такмичарског карактера у две категорије: туризам и екологија и одвија се у оквиру INTERNACINAL TOURFILM FESTIVALS COMMITTEE.

Сам фестивал траје четири дана током којих се одвијају пројекције селектованих филмова, на локацијама које се тиме промовишу, у градовима Срема.

Основни циљеви овог пројекта су:

1. Подизање нивоа свести о потреби заштите животне средине едуковањем филмском формом и фестивалским активностима које садрже и облике неформалног образовања (семинари, радионице, округли столови итд.);
2. Подизање нивоа свести о културном наслеђу регије нарочито домаћег становништва едуковањем филмском формом и фестивалским активностима које садрже и облике неформалног образовања (семинари, радионице, округли столови, итд.);

3. Развој туризма регије Срем кроз промоцију туристичких потенцијала: природних ресурса и културног наслеђа као основама за развој туризма, филмском и фестивалском промоцијом и кроз неформално образовање (семинари, радионице, округли столови, итд.);
4. Јачање стабилности регије (интеркултуризам и мултикултуризам) кроз развој еколошке и свести о културном наслеђу и кроз заједнички наступ презентовања туристичких потенцијала ка европском и светском туристичком тржишту.

Манифестација	Број земаља учесница	Број филмова	Место одржавања
Срем филм фест 1, 2013	12	30	Инђија, Рума, Сремска Митровица
Срем филм фест 2, 2014	32	62	Врдник, РУма, Засавица, Инђија, Сремска Митровица, Вуковар
Срем филм фест 3, 2015	60	35	Врдник, Засавица, Рума, Сремска Митровица, Нијемци, Иншија, Сремски Карловци, Стара Пазова, Илок, Вуковар
Срем филм фест 4, 2016	31	60	Сремска Митровица, Засавица, Рума, Пећинци, Хртковци, Вуковар, Илок, Нијемци, Стара Пазова, Инђија

Филмови су долазили из Србије, Хрватске, БиХ, Италије, Пољске, Норвешке, Француске, Румуније, Египта, САД, Бразила, Кине, Словачке, Колумбије, Канаде, Грчке, Мијанмара, Финске, Бугарске, Перуа, Аустрије, Енглеске, Немачке, Аустралије, Литваније, Шпаније, Бангладеша, Филипина, Мексика, Ирана, Македоније, Азербејџана, Индонезије, Аргентине, Швајцарске, Нигерије, Белгије, Турске итд.

Уз фестивал се организују и пратећи програми који имају за циљ едукацију филмских радника на теме филма и културног наслеђа (изложбе фотографија, радионице, трибине, предавања, итд.). За госте фестивала, које чине аутори филмова и новинари из разних земаља, организује се обилазак културног наслеђа и природних ресурса Срема чиме се додатно промовише туристички потенцијал регије.

Фестивал је до сада био добро медијски покривен и остваривао је значајну финансијску подршку.

У области филмске делатности такође су знајне и поменуте манифестације које организује Музеј Срема:

- Фестивал археолошког филма који се одржава у новембру, од 2004. године (одржан је 13 пута) и који се реализује у партнерству са Народним музејом Београда;
- Смотра етнографског документарног филма која се одржава у августу, од 2013. године и која се реализује у партнерству са Етнографским музејом у Београду.

2.2.7. Културни туризам

Туристичка организација Града Сремска Митровица основана је 31.10.2008. године одлуком Скупштине Града Сремска Митровица са основним циљем промоције туристичких потенцијала и јасним позиционирањем на туристичкој карти Србије. Основни циљ Туристичке организације је промоција свих туристичких потенцијала и богатог културно-историјског наслеђа.

Посебан акценат ставља се на очување локалитета из античког периода, те ТО *Града Сремска Митровица* у ту сврху израђује програме развоја туризма и штампа информативно-пропагандни материјал у виду публикација, аудио и видео промотивног материјала и интернет презентација. У сврху промоције и унапређења туризма активно учествује на сајмовима у земљи и иностранству. Такође се бави пословима који су у вези са прихватањем туриста, као и пружањем свих неопходних информација о туристичкој понуди града. Поред сарадње са туристичким организацијама и агенцијама у земљи и иностранству, посредује у пружању услуга у домаћој радиности и на тај начин директно утиче на побољшање квалитета услуга у туризму.

Континуирано се унапређују и промовишу археолошки локалитети са остацима грађевина древнога Сирмиума, међу којима се издваја Царска палата, објект јединственог излагања експоната од непроцењивог значаја, који сврстава Сремску Митровицу међу најважнија културно-туристичка одредишта на туристичкој мапи света, затим темељи најстарије хришћанске цркве у земљи и прелепо градско језгро старо два века.

Богато културно-историјско наслеђе, природне атрактивности и изузетно повољан географски положај омогућавају развој различитих видова туризма: културни, манифестациони, спортски, излетнички, ловни, сеоски и транзитни туризам, а Туристичка организација има задатак да све ове видове туризма подједнако промовише и развија. Осим промоције, Туристичка организација Града Сремска Митровица бави се и јачањем и уређењем туристичких локалитета у граду.

И поред богатства ресурса и добро развијене туристичке инфраструктуре и традиције, Град Сремска Митровица не искоришћава све могућности у развоју културног туризма. Потребној је радити на ширењу културне понуде, повећању иновативности и мултисекторском приступу у креирању програма и културне понуде, побољшању информисаности потенцијалних посетиоца и сл.

2.2.8. Мултикултурализам и културна делатност националних заједница

Према подацима из Пописа 2011. године, број становника износио је 79.940. Према националној структури међу онима који су се изјаснили, доминира српско становништво, затим Хрвати и Роми. Остале националности учествују са мање од 1%. Удео становништва са вишим и високим образовањем у укупном становништву износи 13%.

У периоду 2010-2016. године, Град је из буџета финансирао пројекте удружења грађана који подржавају културну делатност различитих националних заједница.

Ромска културна делатност:

- УГ „Баро или – велико срце“ Кузмин:
 - Ромски фолклор (2010)
- Центар за економско унапређење Рома Сремска Митровица
 - Покрени се (2012)
 - Фестивал ромске културе (2014)
- „Парно роморо“ Лаћарак
 - „Дај ми Боже љубави“ (2015, 2016)

Хрватска културна делатност:

- Хрватски културни центар „Сријем“ – Хрватски дом Сремска Митровица:

- Хрватски културни центар „Сријем“ у 2010. години (2010)
- Диван је кићени Сријем (2012)
- Назив фолклорног одјела у Штутгарду (2013)
- Мала школа тамбуре (2014)
- Израда и одржавање интернет странице (2016)

Украјинска културна делатност:

- Друштво за неговање украјинске културе „Коломејка“ Сремска Митровица:
 - Дани украјинске културе (2010, 2012, 2013, 2015)
 - Лепота украјинска културе (2011)
 - 35 година ДНУК „Коломејка“ у Сремској Митровици (2014)

Русинска културна делатност

- Здружење „Руснаци“ – Удружење „Русини“ Сремска Митровица:
 - Русинска култура, промоција кроз различите видове уметности (2011, 2012, 2014)
 - Вече духовне музике и поезије митровачких Русина поводом прославе миланског едикта (2013)
 - Концерти русинске поезије и песме и промоције индивидуалног уметничког стваралаштва Русина (2015)
- Удружење грађана „Русинско друштво“, Сремска Митровица
 - Прослава националног празника Русина у Војводини (2013)
 - „Тврђава традиције“ – обележавање деценије рада Русинског друштва Сремска Митровица (2014)
 - Музичко-сценски приказ „Русинско-сремска свадба“ (2015)

Немачка културна делатност:

- Немачки културни центар „Goethe“ Сремска Митровица
 - Очување народне баштине Немаца у Срему (2012, 2013)
 - Фестивал штрудле – штрудлијада (2011,2012,2013,2014, 2015,2016)
 - Сусрет удружења подунавских шваба (2015)

Мађарска културна делатност:

- Мађарско културно уметничко друштво „Срем“, Сремска Митровица
 - Редовне активности МКУД „Срем“ (2012, 2013, 2014, 2015, 2016)

Руска културна делатност:

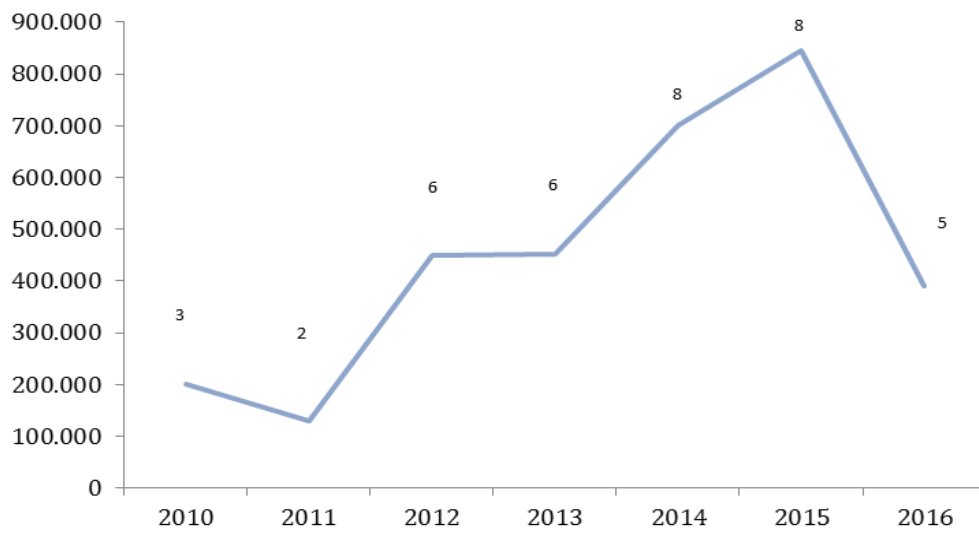
- Регионално удружење српско-руског пријатељства „Срем“, Лаћарак
 - Промоција руске културе (2014, 2015, 2016)

Грчка културна делатност:

- „Друштво српско-грчког пријатељства-Ирида“
 - „Отворени хоризонти“ (2015)

У периоду 2010-2016. године, Град је финансирао удружења која се баве културном делатношћу националних заједница са преко три милиона динара. Највиши износ средстава додељен је 2015. године, да би наредне године додељених износ драстично опао.

Графикон: Износ додељених средстава УГ која се баве културном делатношћу националних мањина и број подржаних УГ, милиони

Извор: Градске управе за омладину, културу и спорт

2.2.9. Остали актери и удружења грађана

У области културе делује значаја број удружења грађана. Број удружења чије се активности финансирају из буџета Града Сремска Митровица у 2016. години износио је укупно 36, док је овај број у 2015. години износио 53.

У наредној табели дат је приказ манифестација које се одржавају на територији Града Сремска Митровица, уз посебно навођење организатора и коорганизатора манифестација. Табела даје могућност увида у степен активности удружења грађана у културном животу града и обим сарадње актера у култури.

Назив манифестације	Датум и/или период одржавања	Динамика одржавања манифестације		Организатори и коорганизатори
		Година првог одржавања	Колико пута је одржана	
Библиотека Глигорије Возаровић				
Маскенбал	септ-окт	2006.	10	
Центар за културу „Сирмијумарт“				
Међународни фестивал фолклора „Срем фолк фест“	11-14.08.		13	Туристичка организација Града
Фестивал поезије младих песника „Машта и снови“	април или мај	2011.	6	
Новогодишња манифестација „Магични трг“	29-31.12.	2014.	3	ТО Града, Библиотека „Глигорије Возаровић“
„Младе Жице“ Фестивал тамбурашке музике тамбурашких оркестара	април	2011.	6	/
„SM Jazz&blues spring fest“	мај	мај	5	
Музеј Срема Сремска Митровица				
Фестивал археолошког филма	новембар	2004.	12	Народни музеј Београд
Ноћ музеја	мај	2008.	9	
Музеји Србије 10 дана од 10 до 10	мај	2015.	2	
Смотра етнографског документарног филма	август	2013.	4	Етнографски музеј у Београду
Позориште „Добрица Милутиновић“				
Позоришно лето „Трагови“	јул, 10 дана	2013.	4	
УГ ромско удружење „Парно роморо“				
Међународни празник Рома	април	2013.	3	Позориште, Сирмумарт, установа Срем
Хуманитарни концерт	2015	2015.	4	
УГ Срем филм фест				
Срем филм фест	септембар-октобар	2013.	3	Туристичка организација: Сремске Митровице, Руме, Инђије, Основна школа “Ј.Ј. Змај” С. Митровица, Гимназија С. Митровица, НП “Фрушка гора”, СРП “Засавица”, Покрајински завод за заштиту природе, СБ “Термал” Врдник, завичајни музеј Рума, Културни центар Инђија, Културни центар Пећинци, Културни центар Стара Пазова, Музеј Срема, Завод за заштиту споменика културе “Сремска Митровица”, Културни центар Рума, Културни центар Инђија
Установа за неговање културе “СРЕМ” – Сремска Митровица				

Фестивал беседништва	јун	2004.	13	Град Сремска Митровица и ПС за културу
Драмско стваралаштво	април, мај	2004.	13	Позориште "Добрица Милутиновић"
Ликовно стваралаштво	септембар	2005.	12	/
Мизичко стваралаштво	април	2004.	13	/
ULU Sirmium (удружење ликовних уметника Sirmium)				
Боемско вече	децембар	2015.	1	Књижевна заједница Сремска Митровица
				Yuson club Сремска Митровица
Туристичка организација Града Сремска Митровица				
Вински парк	Јул	2017.	1	
Царски Сирмијум Град легенди	Септембар	2017.	1	Град Сремска Митровица Министарство трговине, туризма и телекомуникација
Остала удружења				
				Организатори:
Коло Срема Гргуревци	Јун	2006	10	КУД "Доситеј Обрадовић"
Пазар хлеба, пецива и домаћих колача Гргуревци	Јун	2012	4	Удружење жена „Фрушкогорке „из Гргуреваца и УЖ „Вишња“ из Гргуреваца
Златни дан вина, Сремска Митровица	Август		7	Удружење поштовалаца вина "Марцус Аурелиус Пробус"
Штрудлафест, Сремска Митровица	Септембар		6	Немачки културни центар „Гете“ из Сремске Митровице

Активни креатори и корисници културних садржаја у Граду су и *образовне установе*. На територији града постоји 7 матичних основних школа и 20 подручних школа. У школској 2015/2016. години ове школе похађало је 6.499 ученика. Средњих школа има четири и заједно броје 3.795 ученика. Међу културним програмима које организују школе најзаступљеније су представе и изложбе, али су веома активни и у организацији манифестација и других културних догађаја.

III ФИНАНСИРАЊЕ КУЛТУРЕ У ГРАДУ СРЕМСКА МИТРОВИЦА

Да би ситуациона анализа обезбедила релевантну основу за планирање програмских активности и пројеката у култури и потребних финансијских средстава за њихову реализацију у наступајућем периоду, неопходно је било да се од стране Градске управе и корисника средстава доставе релевантни подаци.

Од 2008. до 2016. године, укупно реализована финансијска средства за културу у динарима износе око 1,6 милијарди динара. Највише износ буџета за културу у укупном буџету Града био је 2008. године а најнижи 2012. године. Посматрано на годишњем нивоу, издвајања из буџета Града Сремска Митровица су износила од 6,65% у 2012. години до 13% у 2008. години.

Табела: Удео буџета за културу у укупном буџету Града Сремске Митровице, по годинама

	Укупан буџет Града Сремска Митровица (ЕУР) ДИН.	Буџет за културу (ЕУР) ДИН.	% од градског буџета
2008.	1.602.534.318,53	208.367.481,58	13
2009.	1.486.634.094,66	188.231.394,44	12,66
2010.	1.490.830.922,54	136.483.009,20	9,15
2011.	1.606.834.529,59	148.300.958,21	9,23
2012.	1.984.260.916,07	131.965.778,09	6,65
2013.	2.203.264.433,09	210.341.514,31	9,55
2014.	2.132.305.159,41	207.452.257,52	9,73
2015.	2.426.980.471,31	216.702.812,30	8,93
2016.	2.688.402.176,74	218.838.886,89	8,14

3.1. Финансирање установа културе и удружења грађана

Достављени подаци о финансирању делатности установа културе чији је оснивач Град Сремска Митровица су анализирани према корисницима и донаторима средстава, али и намени утрошених финансијских средстава, и то: плате и доприноси, материјални трошкови, програми и пројекти. У посматраном периоду, од стране локалне самоуправе обезбеђено је стабилно финансирање делатности установа културе.

Табела: Укупна издвајања за делатност установа културе са територије Града Сремска Митровица од стране локалне самоуправе

	Град Сремска Митровица (ЕУР)	%
2008.	1.670.472,67	74,88
2009.	982.502,45	55,34
2010.	898.210,67	83,31
2011.	1.031.504,99	81,23
2012.	1.139.036,65	88,24
2013.	1.614.986,73	88,08
2014.	1.413.925,47	77,30
2015.	1.533.098,56	88,89
2016.	1.580.688,56	91,37

Приметно је значајно увећање средстава за реализацију програма и пројеката установа културе, у чему се истичу Завод за заштиту споменика културе Сремска Митровица и Позориште „Добрица Милутиновић“, а следе Установа за неговање културе „Срем“,

Библиотека „Глигорије Возаровић“, Галерија „Лазар Возаревић“, Историјски архив „Срем“, Музеј Срема и Центар за културу „Сирмиумарт“.

Када се посматра удео финансирања програмских активности од стране виших нивоа власти, приметне су осцилације износа додељених средстава по годинама, а номинални износи и учешће виших нивоа власти у суфинансирању културних програма и пројеката бележе тренд пада.

Учешће других извора финансирања су пратила припрему и реализацију пројеката у области заштите и презентације културног наслеђа и улагања у просторне капацитете и опрему установа културе.

Табела: Укупна издвајања за делатност установа културе са територије Града Сремска Митровица од виших нивоа власти

	АП Војводина (ЕУР)	%
2008.	42.835,99	1,92
2009.	12.635,97	0,71
2010.	11.799,50	1,09
2011.	27.640,15	2,18
2012.	1.808,91	0,14
2013.	25.864,10	1,41
2014.	166.344,34	9,09
2015.	59.735,35	3,46
2016.	6.749,31	0,39
	Република Србија (ЕУР)	%
2008.	990.763,82	44,41
2009.	780.350,05	43,95
2010.	168.132,25	15,59
2011.	210.665,24	16,59
2012.	150.046,57	11,62
2013.	173.101,59	9,44
2014.	208.578,67	11,40
2015.	131.877,42	7,65
2016.	142.544,44	8,24

Учешће претприступних средстава ЕУ, дотација међународних организација и других фондова у буџетима установа културе упућује на недовољан ангажман у погледу обезбеђивања финансијских средстава за реализацију програма.

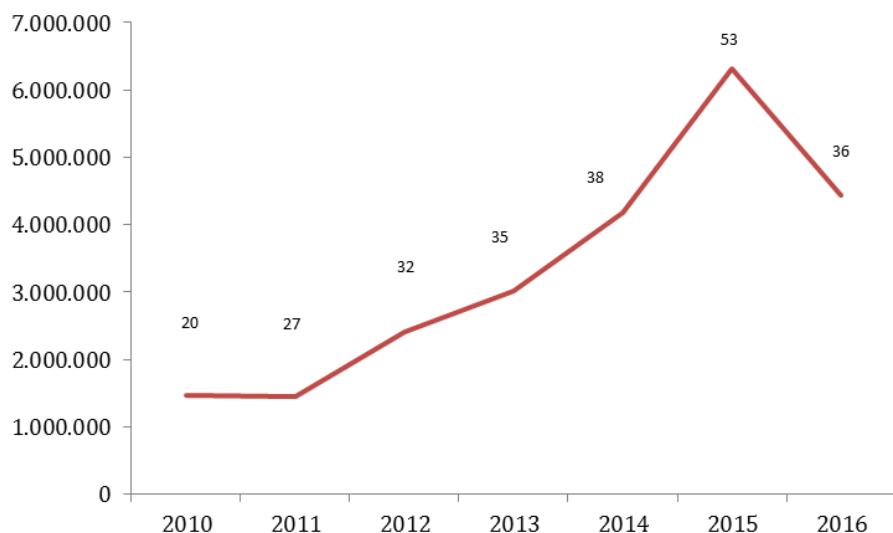
Током 2013. и 2014. године, средстава за реализацију програма и пројеката су обезбедили Завод за заштиту споменика културе Сремска Митровица за Конзервацију и рестаурацију мозаика ЦП Сирмиума, донатор Фонд америчког амбасадора, и Библиотека „Глигорије Возаровић“ за набавку књига, донатор Нуро-Адре-Adria Bank.

Удружења грађана која се баве културном делатношћу су у периоду 2010-2016. године била финансијски подржана од Града Сремска Митровица у укупном износу од 23.260.630 динара. Износ додељених средстава се повећавао и највећи износ додељен је 2015. године, да би у 2016. години тај износ значајно опао.

Табела: Износ додељених средстава УГ у области културе и број подржаних удружења у периоду 2010-2016. године

Година	Износ средстава	Број подржаних УГ
2010.	1.460.000	20
2011.	1.450.000	27
2012.	2.400.000	32
2013.	3.015.630	35
2014.	4.185.000	38
2015.	6.310.000	53
2016.	4.440.000	36
	23260630	

Графикон: Износ додељених средстава УГ у области културе и број удружења у периоду 2010-2016. године

3.2. Потенцијални извори финансирања пројеката из културе

Овај приказ фондова којима различити субјекти, од међународних институција, Европске уније, државних и регионалних власти у Републици Србији, до иностраних и домаћих удружење и фондација, стављају на располагање средства како би се унапредила достигнућа и сарадња на различитим нивоима и у свим сегментима културе има за циљ да пружи увид у неке од могућности за финансирање сектора културе на локалном нивоу.

Сваки од расположивих програма подразумева различите захтеве и процедуре. Из тог разлога, потребно је перманентно радити на едукацији заинтересованих страна како би на адекватан начин могле да се прате и прихватају новине и у овој области, али и да се осигура успешност апсорпције расположивих средстава.

Табела: Преглед потенцијалних извора финансирања програма и пројеката из области културе

Европска унија

<p><i>Креативна Европа</i></p>	<p>Циљ: подршка очувању и промоцији европске културне и језичке различитости и подршка оснаживању конкурентности сектора културе, чиме се доприноси остваривању циљева стратегије Европа 2020.</p> <p>Тематске области: подршка сарадњи организација креативног и сектора културе, превођење и промовисање књижевних дела широм ЕУ, стварање мрежа које ће креативном и сектору културе помоћи да буду конкурентни и делују транснационално, успостављање европских платформи кроз које ће бити промовисани млади уметници.</p> <p>Корисници: јавне или приватне организације које имају статус правног лица, делују у области културе и имају седиште у једној од земаља које учествују у програму Креативна Европа, укључујући позоришта, библиотеке, музеје, галерије, издавачке куће, образовне институције, истраживачке центре, професионална удружења и сл. У програму учествују земље чланице Европске уније, ЕФТА, кандидати и потенцијални кандидати за чланство у Европској унији, као и друге државе, у складу са процедуром сарадње са тим државама на основу оквирног споразума о њиховом учешћу у програмима ЕУ.</p> <p>Буџет: 1,46 млрд ЕУР за период 2014-2020.</p>
<p><i>Европа за грађане и грађанке 2014-2020.</i></p>	<p>Циљ: допринос да грађани боље разумеју Европску унију, њену историју и различитости, као и промовисање европског грађанства и унапређење грађанског и демократског учешћа на нивоу Уније.</p> <p>Тематске области:</p> <ul style="list-style-type: none"> - охрабривање толеранције, узајамног разумевања, интеркултурног дијалога и помирења као средстава превазилажења прошлости и изградње будућности, са посебним акцентом на млађе генерације; - демократски ангажман и грађанско учешће кроз три посебне мере: братимљење градова, мреже градова и подршку пројектима организација цивилног друштва. <p>Корисници: удружења и мреже удружења, фондови, образовне и истраживачке институције, јединице локалне самоуправе и регионалне власти, европске мреже и кровне организације, организације које се баве истраживањима европских јавних политика и организације цивилног друштва из свих земаља чланица Европске уније као и земаља кандидата.</p> <p>Буџет: 185.468.000 ЕУР за период 2014-2020.</p>
<p><i>Хоризонт 2020</i></p>	<p>Циљ: допринос развоју европског друштва и економског система кроз инвестирање у будући раст и запошљавање, бављење актуелним проблемима друштва и оснаживање положаја Европе у области истраживања, иновација и технологија.</p> <p>Тематске области: У оквиру једног од три стуба програма Хоризонт 2020, Друштвени изазови, као једна од приоритетних области дефинисана су „Укључива, иновативна и рефлексивна друштва” која подразумевају подршку новим облицима иновација (отворене иновације, иновације пословног модела, иновације у области јавног сектора и социјалне иновације), као и подршка истраживањима и иновацијама европског наслеђа, историје, културе, и улоге коју Европа заузима у свету.</p>

	<p>Корисници: организације јавног, приватног и цивилног сектора, највише универзитети, истраживачки институти и центри, индустрија, пре свега мала и средња предузећа из земаља чланица Европске уније, укључујући и њихове прекоокеанске територије, придружених земаља (међу којима је Србија), као и трећих земаља, све у зависности од критеријума дефинисаних у сваком од радних програма.</p> <p>Буџет: 77,028 млрд ЕУР за период 2014-2020.</p>
--	--

Програми транснационалне сарадње

<p><i>Дунавски транснационални програм 2014-2020.</i></p>	<p>Циљ: допринос спровођењу Макрорегионалне стратегије Европске уније за Дунавски регион.</p> <p>Тематске области:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Иновативан и друштвено одговоран Дунавски регион; 2. Еколошки и културно одговоран Дунавски регион (обухвата очување и одржавање диверзитета природних и културних добара, одржавање најважнијих еколошких коридора дуж речних система, спречавање и отклањање последица катастрофа, управљање кризним ситуацијама); 3. Боља повезаност Дунавског региона; 4. Добро управљање Дунавским регионом. <p>Корисници: субјекти из земаља чланица ЕУ: Аустрија, Словачка, Чешка, Мађарска, Словенија, Румунија, Бугарска и подунавских региона Немачке и Украјине, као и из земаља које нису чланице ЕУ: Србија, Босна и Херцеговина, Црна Гора и Република Молдавија.</p> <p>Буџет: 222 мил. ЕУР</p>
<p><i>Јадранско-јонски транснационални програм 2014-2020.</i></p>	<p>Циљ: подршка спровођењу и управљању акционим планом стратегије Европске уније за Јадранско-јонски регион и унапређење интеграције политика и стратегија у свим обухваћеним областима, како би се омогућила снажна и ефикасна транснационална сарадња.</p> <p>Тематске области: развој регионалног иновативног региона, валоризација природних и културних добара, као средстава раста у региону, интегрисани транспорт и мобилност, јачање административних капацитета за спровођење стратегије.</p> <p>Корисници: 31 регион из четири земље Европске уније (Италија, Словенија, Грчка, Хрватска) и 4 земље кандидата и потенцијална кандидата (Србија, Босна и Херцеговина, Црна Гора и Албанија).</p> <p>Буџет: 99 мил. ЕУР</p>

Програми прекограничне сарадње

<p><i>Програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија 2014-2020.</i></p>	<p>Циљ: развој прекограничног региона уз појачану економску сарадњу кроз одрживо коришћење природних и културних ресурса.</p> <p>Тематске области: заштита животне средине, промовисање одрживог транспорта, унапређење конкурентности сектора малих и средњих предузећа, подстицање сарадње у области туризма и културног наслеђа.</p> <p>Корисници: непрофитне организације и институције регистроване и активне на подручју обухваћеном Програмом, у сарадњи са најмање</p>
--	---

	<p>једним прекограничним партнером.</p> <p>Буџет: 65.000.000 ЕУР</p>
<p><i>Програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија 2014-2020.</i></p>	<p>Циљ: јачање социјалног, економског и територијалног развоја прекограничног подручја путем спровођења заједничких пројеката и активности.</p> <p>Тематске области: запошљавање, социјална инклузија, социјалне и здравствене услуге; животна средина, спречавање ризика и производња енергије; туризам, културна и национална баштина; конкурентност и развој малих и средњих предузећа.</p> <p>Корисници: непрофитне организације и институције које су регистроване и делују на подручју обухваћеном Програмом и које имају најмање једног прекограничног партнера.</p> <p>Буџет: 30.000.000 ЕУР</p>

Међународне и регионалне иницијативе

<p><i>УНЕСКО- Конкурс Међународног фонда за културну разноликост</i></p>	<p>Циљ: подршка пројектима који воде ка структурним променама кроз увођење и/или израду политика и стратегија из области културе, као и ка јачању институционалне инфраструктуре и одрживе локалне и регионалне културне индустрије.</p> <p>Корисници: органи јавне управе, институције и невладине организације из земаља у развоју које су чланице Конвенције, као и међународне невладине организације.</p>
<p><i>Централноевропска иницијатива</i></p>	<p>Циљ: подршка европским интеграцијама кроз пренос знања земаља чланица ЕУ на земље које још нису постале чланице ЕУ у оквиру пројеката мањег обима, углавном у облику семинара, радионица, кратких курсева или друге врсте састанака.</p> <p>Тематске области: једна од приоритетних области је и сарадња у области културе, медија и цивилног друштва.</p> <p>Корисници: јавне и приватне институције регистроване у државама чланицама ЦЕИ, као и међународне и регионалне организације. Појединци не могу да аплицирају за грант.</p>
<p><i>Балкански фонд за уметност и културу</i></p>	<p>Циљ: успостављање инклузивних, демократских и просперитетних друштава у региону Западног Балкана јачањем културног сектора и охрабривањем регионалне сарадње и интеграције.</p> <p>Тематске области: уметност и култура.</p> <p>Корисници: независне културне организације, мреже, фондације, удружења.</p>
<p><i>Фондација за отворено друштво</i></p>	<p>Циљ: подршка пројектима у оквиру конкурса који је отворен током читаве године, као и на основу неколико тематских програма.</p> <p>Тематска област: поштовање права националних мањина кроз развој мањинских политика и праксе поштовања права националних мањина, као и кроз унапређење услова за остваривање културне аутономије националних мањина.</p>

	Корисници: правна и физичка лица.
<i>ЕРСТЕ Фондација</i>	<p>Циљ: подршка пројектима који се односе на постојеће и будуће друштвене изазове у Централној и Југоисточној Европи, садржај који настаје из локалне потребе која би могла имати прекограничне импликације, иновативне доприносе који се тичу постојећих локалних, националних и транснационалних питања, идеје које унапређују упознавање и свест о другим културама уз међусобно уважавање, идентификацију трансформативних процеса у друштвима и њихових ефеката на различите генерације, иницијативе које подржавају одрживи развој цивилног друштва и пројекте који подржавају и подстичу визије младих талената оријентисане на будућност на локалном нивоу и у глобалном контексту.</p> <p>Корисници: непрофитне организације.</p>

Државни и покрајински ниво

Министарство културе и јавног информисања

<i>Годишњи конкурс за финансирање и суфинансирање пројеката из области савременог стваралаштва у Републици Србији</i>	<p>Циљ: стварање подстицајног окружења за развој свих области уметничког стваралаштва и усклађен културни развој у Републици Србији.</p> <p>Тематске области: савремено уметничко стваралаштво, културна делатност националних мањина у Републици Србији, културне делатности особа са инвалидитетом, деце и за децу и младе, изворно народно и аматерско стваралаштво, научно истраживачке и едукативне делатности у култури.</p> <p>Корисници: установе, уметничка и друга удружења и организације, као и појединци са територије Републике Србије.</p>
<i>Годишњи конкурс за финансирање или суфинансирање пројеката из области културног наслеђа у Републици Србији</i>	<p>Циљ: допринос очувању, истражености, заштити, одрживом коришћењу и доступности културног наслеђа, као и унапређење делатности заштите културног наслеђа и библиотечко-информационе делатности у Републици Србији.</p> <p>Тематске области: заштита, очување и презентација непокретног културног наслеђа, археолошког наслеђа, музејског наслеђа, архивске грађе, нематеријалног наслеђа, старе и ретке библиотечке грађе, библиотечко-информациона делатност.</p> <p>Корисници: установе и друга правна лица регистрована за послове заштите културног наслеђа и библиотечко-информационе делатности, као и друга правна лица која се баве едукацијом, промоцијом и презентацијом културног наслеђа и библиотечке делатности у сарадњи са установама регистрованим за обављање ових делатности.</p>

Покрајински секретаријат за културу и јавно информисање

<i>Годишњи конкурс за суфинансирање пројеката из области јавног информисања осетљивих група</i>	<p>Циљ: остваривање јавног интереса осетљивих група у АП Војводини у области јавног информисања, увођење, побољшање или проширење програмских садржаја у новинама или електронским медијима који објављују информације на знаковном језику или Брајевом писму или на други начин, који омогућава да се несметано остварује право у јавном информисању.</p> <p>Корисници: невладине и друге непрофитне организације издавачи медија, као и аудио и аудио/видео продукције којима је оснивач невладина или друга непрофитна организација.</p>
---	---

<p><i>Годишњи конкурс за суфинансирање пројеката производње медијских садржаја из области јавног информисања</i></p>	<p>Циљ: остваривање јавног интереса грађана АП Војводине у области јавног информисања, развој медијског плурализма, увођење, побољшање или проширење програмских садржаја у новинама или електронским медијима на српском језику и на језицима националних заједница.</p> <p>Тематске области: економска, друштвена и културна проблематика, мањинске друштвене групе, питања из области социјалне заштите, друштвене бриге о деци, положаја младих или старијих грађана, родна равноправност, заштита животне средине и здравља људи, развој и неговање културе и уметности у АП Војводини, афирмација мултикултуралности, развој интеркултурализма, подстицање вишејезичних програма.</p> <p>Корисници: приватна предузећа и невладине организације.</p>
<p><i>Годишњи конкурс за унапређење професионалних стандарда</i></p>	<p>Циљ: суфинансирање пројеката који имају за циљ јачање стручних капацитета новинарског и осталог кадра у медијима, подизање нивоа медијске писмености, унапређење новинарског професионализма, јачање новинарске аутономије и саморегулације.</p> <p>Тематске области: организовање стручних скупова или учешћа на стручним скуповима, који се баве едукацијом запослених у медијима, за суфинансирање медијских фестивала и јавних расправа у вези са медијском регулативом.</p> <p>Корисници: медији, новинарске школе, агенције и невладине организације које се баве јавним информисањем.</p>
<p>Покрајински секретаријат за образовање, прописе, управу и националне мањине - националне заједнице</p>	
<p><i>Годишњи конкурс за суфинансирање пројеката очувања и неговања међунационалне толеранције у Војводини</i></p>	<p>Циљ: очување и унапређење међунационалне толеранције и промовисање мултикултурализма у Аутономној покрајини Војводини.</p> <p>Тематске области: очување и неговање међунационалне толеранције у Војводини са нагласком на унапређење продукције и продукцију телевизијског и радијског програма, интернет презентација, других облика електронских презентација, штампаних пропагандних активности, активности у штампаним медијима и других облика медијских активности, издавачка делатност публикација непрофитног карактера, организовање семинара, конференција и других облика научних и едукативних скупова, организовање културних, образовних, спортских и других манифестација.</p> <p>Корисници: регистрована правна лица – организације, удружења, асоцијације са седиштем на територији Аутономне покрајине Војводине, чија се делатност заснива на очувању међунационалне толеранције, односно оне чији су програми, пројекти или активности усмерени на очување и неговање међунационалне толеранције у Аутономној</p>

	Покрајини Војводини.
<i>Годишњи конкурс за суфинансирање пројеката усмерених на реализацију афирмативних мера и процеса за интеграцију Рома за наставак „Декаде инклузије Рома“</i>	<p>Циљ: суфинансирање пројеката усмерених на реализацију афирмативних мера и процеса за интеграцију Рома.</p> <p>Корисници: регистрована правна лица – организације и удружења ромске националне заједнице са седиштем на територији Аутономне покрајине Војводине, чија се делатност заснива на очувању и неговању националног и културног идентитета или организације чија је делатност усмерена на реализацију афирмативних мера и процеса за интеграцију Рома за наставак „Декаде инклузије Рома“.</p>
<i>Годишњи конкурс за дотације организацијама етничких заједница у АП Војводини</i>	<p>Циљ: стварање услова за развој културе, науке и уметности; неговање и подстицање народног стваралаштва.</p> <p>Тематске области: програми и пројекти мултикултуралног карактера у циљу развијања духа толеранције; представљање културних добара од изузетног значаја; очување и неговање језика, народних обичаја и старих заната; заштита и презентација фолклорног наслеђа; књижевно, драмско, сценско, музичко и ликовно стваралаштво, меморијали, фестивали, јубиларне манифестације, уметничке колоније, кампови; неговање и развој аматеризма, гостовања ансамбала; научна истраживања; сарадња са матичним земљама и други облици међународне сарадње, као и спровођење програма и пројеката усмерених на остваривање права националних мањина.</p> <p>Корисници: регистрована удружења, организације и друге асоцијације припадника етничких заједница чија се делатност заснива на очувању и неговању националног и културног идентитета или на очувању и унапређењу међунационалне толеранције, са седиштем на територији Аутономне покрајине Војводине.</p>
<i>Годишњи конкурс за суфинансирање програма и пројеката у области основног и средњег образовања у АП Војводини</i>	<p>Циљ: осавремењавање обавезног, изборног и факултативног наставног рада и квалитета образовно – васпитног процеса, увођења иновација, просветна сарадња (међурегионална и међународна сарадња), неговање мултикултуралности и традиције, матерњег језика припадника националних мањина – националних заједница, очувања животне средине, безбедност ученика, инклузивно образовање, развој талената, стручна пракса, такмичења ученика која нису у организацији Министарства просвете, науке и технолошког развоја (чији су иницијатори удружења, међурегионална и међународна), едукативни кампови и сусрети ученика.</p> <p>Корисници: невладине организације са седиштем на територији АП Војводине.</p>

IV АНАЛИЗА УНУТРАШЊИХ И СПОЉАШЊИХ ФАКТОРА (SWOT АНАЛИЗА)

SWOT анализа је инструмент који се често користи ради прављења пресека стања и утврђивања унутрашњих и спољашњих снага и слабости. Ова анализа рађена на основу извршене анализе стања и перспектива у различитим сегментима и областима културе и културне делатности у Граду Сремска Митровица.

Ова врста анализе омогућава прегледан увид у унутрашње и спољашње околности у којима се одвија делатност културе и културних институција.

У граду Сремска Митровица појављује се значајан број актера који су укључени у организацију и спровођење културних и сродних активности и програма. Многи програми и манифестације имају епитет традиционалних.

Најизраженији проблеми, чије решавање је предуслов за било какву озбиљнију активност, јесте проблем радног и смештајног простора, односно њихова неадекватност, стање, намена.

Такође, ослањање на примарно општински и покрајински буџет у финансирању програмских активности представља ограничавајући фактор. У том смислу потребно је створити услове да се искористе могућности које се нуде кроз програме и фондове како Европске уније, тако и билатералних донатора.

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<p>Општи елементи:</p> <ul style="list-style-type: none">- Повољан геостратешки положај Града,- Град је административни центар округа,- Значајан број непокретних културних добара,- Велики број установа културе,- Реализовани пројекти у партнерству са институцијама културе, као и из других сектора. <p>Специфични елементи:</p> <p>Архив „Срем“</p> <ul style="list-style-type: none">- Разноврсне активности,- Издавање часописа <i>Споменица</i> који припада реду часописа од националног значаја. <p>Библиотека „Глигорије Возаровић“:</p> <ul style="list-style-type: none">- Разноврсни пратећи програми. <p>Музеј Срема:</p> <ul style="list-style-type: none">- Разноврсни пратећи програми,- Раст броја посетилаца,- Развијена сарадња са другим установама културе. <p>Завод за заштиту споменика културе:</p> <ul style="list-style-type: none">- Развијена сарадња са другим установама културе.	<p>Општи елементи:</p> <ul style="list-style-type: none">- Недовољна искоришћеност културно-историјског наслеђа,- Недовољно промовисање здравих стилова живота и слаба координација установа које се баве овом проблематиком,- Недостатак културних садржаја за младе,- Одлив стручног кадра,- Неадекватан кадар у институцијама за друштвени развој,- Недостатак културних садржаја у сеоским срединама,- Недовољна информисаност грађана,- Недовољна заинтересованост друштва за бригу о младима,- Објекти нису прилагођени особама са инвалидитетом,- Недовољан број реализоваих пројеката на међународном нивоу. <p>Специфични елементи:</p> <p>Архив „Срем“:</p> <ul style="list-style-type: none">- Недовољан простор,- Вишедеценијска потреба за изградњом новог депоа,- Недовољна техничка опремљеност,- Непоседовање опреме за микрофилмовање. <p>Библиотека „Глигорије Возаровић“:</p> <ul style="list-style-type: none">- Не задовољава се стандард за број

	<p>набављених књига на годишњем нивоу по глави становника,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Неповољна структура набавке, - Недовољна средства за куповину књига, - Непостојање књига за слепе и слабовиде, - Пад броја корисника, - Недовољна пројектна активност. <p>Музеј Срема:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Музеј нема конзерваторску радионицу, - Лоше стање објекта Лapidаријум. <p>Завод за заштиту споменика културе:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Завод нема просторије за јавне програме.
<p>МОГУЋНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Промовисање и боља искоришћеност богатог културно историјског наслеђа, - Унапређење сарадње свих друштвених сфера, - Јачање капацитета локалних институција за конкурисање за средства код домаћих и иностраних фондова. 	<p>ПРЕТЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Економска криза, - Неусаглашеност и недостатак правне регулативе, - Заустављање реформских процеса у области друштвеног развоја, - Политичка нестабилност и јак утицај политике.

V СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ И ПРОГРАМИ РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА

Основни циљ доношења Стратешког плана развоја Града, огледа се у креирању предуслова за дефинисање и спровођење јасне културне политике и развојне путање. Развојна путања културе Града мора обухватити и повезати све уметничке стилове и правце које ће поред специфичности садашњице у свој миље стилски уградити народну уметност, односно традицију српског народа као и народа националних мањина на овим просторима. Утврђивањем одређених критеријума потребно је локални идентитет одвојити од општег и тиме створити јединствену слику о Граду Сремска Митровица.

Такође, овај документ нуди основу за креирање услова за рад установа културе, али и свих оних чиниоца друштва који се њоме баве, као и реализацију квалитетних културних програма.

Из таквих настојања, дефинисане су мисија и визија и принципи Стратешког плана развоја Града Сремска Митровица.

Визија

Град Сремска Митровица је 2022. године је град који има развијену културну понуду, доступну свима, Град који подстиче и подржава аматерско и алтернативно стваралаштво, негује своју историју и мултикултуралност и који својим односом према култури омогућава да она буде присутна и видљива свима. То је град у коме институције функционишу, сарађују, развијају заједничке програме и пројекте и промовишу културне вредности заједнице заједно са свим заинтересованим и проактивним учесницима.

Мисија

Створити услове у области културе који ће омогућити заштиту и подршку постојећим ресурсима, као и њихово унапређење и стварање нових актера и садржаја доступних свима.

Културна политика Града Сремска Митровица мора бити јасно дефинисана кроз поштовање основних **принципа, потреба и вредности**:

- Унапређење материјалних и људских капацитета у установама културе на територији града Сремска Митровица;
- Стварање квалитетних услова за рад и стваралаштво свих актера у друштву;
- Формирање алтернативне културне сцене и постављање нових културних образаца;
- Подстицање стваралачког талента и интелектуалне отворености нарочито међу младима;
- Афирмација аматерског стваралаштва;
- Подизање квалитета културних програма дефинисањем приоритета;
- Препознавање културног наслеђа као развојног ресурса – обезбедити основ за коришћење културног наслеђа као ресурса привредног развоја Града

- Придобијање подршке јавности – подизање свести грађана о значају културног наслеђа, које их повезује са њиховим окружењем и историјом и помаже у преносу система вредности кроз генерације,
- Подстицање презентације и интерпретације која доприноси разумевању културних вредности наслеђа код грађана, посебно деце и младих у Граду,
- Унапређење међуинституционалне сарадње свих институција културе у Граду
- Успостављање међуресорне сарадње на релацији привреда-култура-туризам у циљу заједничког дефинисања приоритета.
- Међународна сарадња и размена;
- Економска валораизација културних добара и активности - културни туризам;
- Културни плурализам и отвореност ка окружењу;
- Перманентна валоризација остварених резултата;

Базирано на постављеним принципима и на идентификованим потребама, издвајају се и основна стратешка опредељења Града у погледу културног развитка из којих ће бити генерисани програми и пројекти.

Стратешким циљевима поставља се оквир за решења за идентификоване проблеме које у будућности треба решити. Овим Стратешким планом издвојена су два стратешка циља као основ и окосница будућег развоја културе у Граду.

Општи циљ 1:

УНАПРЕЂЕЊЕ КУЛТУРНОГ ЖИВОТА, РАЗВОЈ И ПРОМОЦИЈА КУЛТУРНИХ РЕСУРСА У ГРАДУ

Стратешки циљ 1: Унапређење услова за заштиту културног наслеђа и унапређење физичке и институционалне инфраструктуре

Град има богату културну баштину која промовише културно-историјски идентитет. Културна баштина обухвата вредности, понашања, веровања, традицију, обичаје, уметност и слично. Од изузетног је значаја очувати ту културну баштину и омогућити новим генерацијама разумевање и коришћење културног наслеђа и унапређивати систем управљања културним наслеђем.

Спровођење стратешког плана развоја културе као и израда годишњих акционих планова, подразумева постојање модела сарадње свих актера у области културе и иновативан приступ као и постојање специфичних знања и вештина. Градска управа задужена за област културе, недвосмислено има најзначајнију улогу у управљању културним развојем који се темељи на усклађивању интереса и потреба свих учесника у културном животу Града. Зато је изузетно важно обезбедити програме обуке и трансфера знања и добре праксе за запослене у градским управама и установама културе.

Развојне препреке у погледу културног наслеђа огледају се у првом реду у незадовољавајућем стању објеката културног наслеђа и објеката установа културе као и у недовољној истражености могућности примене и развоја садржаја културне баштине у функцији развоја туризма. У погледу управљања културном баштином најзначајније развојне препреке јесу недостатак програма обуке и усавршавања запослених у сектору културе као и лоше стање објеката културних ресурса и објеката установа културе и објеката за спровођење културних активности.

Ради уклањања ових препрека, у оквиру овог стратешког циља дефинисане су четири мере као основа за дефинисање конкретнијих активности и у наредном процесу као основ за дефинисање акционих планова.

Мере:

- 1.1: Валоризација културног наслеђа и културних ресурса
- 1.2: Презервација објеката и предмета из поставки
- 1.3: Адаптација просторних капацитета установа културе
- 1.4: Унапређење знања и вештина запослених у установама културе и ресорним градским управама

Стратешки циљ 2: Валоризација и промоција културних ресурса и унапређење квалитета, доступности и разноврсности културне понуде

Успостављање нових партнерстава са циљем размене искуства, ресурса, знања, производа, развоја заједничких пројеката је кључни инструмент за јачање капацитета актера у култури. Стварање сарадничке мреже на локалном, националном и међународном нивоу је неопходно како би се унапредио квалитет културних производа и услуга. Такође, изузетно је значајно успоставити сарадњу културних и образовних установа.

Културна партиципација доприноси друштвеном напретку, толеранцији, поштовању различитости и повећању квалитета живота и из тог разлога је неопходно омогућити свим грађанима приступ културним садржајима, као и учествовање у креирању и спровођењу културних пројеката и програма.

Мере:

- 2.1: Туристичка и економска валоризација културних ресурса
- 2.2: Креирање заједничке културне понуде различитих креатора културних садржаја и унапређење регионалне и међународне сарадње
- 2.3: Развој култура националних заједница, мултикултуралности и интеркултурног дијалога
- 2.4: Успостављање канала комуникације између корисника и креатора културних садржаја
- 2.5: Подршка савременом стваралаштву и афирмација аматерског стваралаштва

**ОПШТИ ЦИЉ: УНАПРЕЂЕЊЕ КУЛТУРНОГ ЖИВОТА, РАЗВОЈ И ПРОМОЦИЈА
КУЛТУРНИХ РЕСУРСА У ГРАДУ**

Стратешки циљ 1: Унапређење услова за заштиту културног наслеђа и унапређење физичке и институционалне инфраструктуре		
Мера 1.1: Валоризација културног наслеђа		
Активност:	Реализатори	Извор финансирања
Ревизија и унапређење регистара непокретних културних добара, уметничко историјских дела, архивске грађе, филмске грађе и старе и ретке библиотечке грађе	Град СМ, ЗЗСК СМ	-
Евиденција и вредновање јавних/приватних збирки	Град СМ, УК, УГ, ЗЗСК СМ	-
Израда планова управљања заштићеним културно-историјским локалитетима	Град СМ, ЗЗСК СМ, УК, УГ	Град СМ, АПВ, РС
Мера 1.2: Презервација објеката и предмета из поставки		
Активност:	Реализатори	Извор финансирања
Дигитализација и микрофилмовање културне баштине	УК, УГ	Град СМ, АПВ, РС
Конзерваторски радови на непократним културним добрима на територији Сремске Митровице	Град СМ, ЗЗСК СМ, УК	Град СМ, АПВ, РС
Мера 1.3: Адаптација просторних капацитета установа културе		
Активност:	Реализатори	Извор финансирања
Израда пројектно-техничке документације за адаптацију и санацију установа културе	Град СМ, ЗЗСК СМ, УК	Град СМ, АПВ, РС
Мера 1.4: Унапређење знања и вештина запослених у установама културе и ресорним градским управама		
Активност:	Реализатори	Извор финансирања
Организација стручних и тематских обука и семинара за креаторе културних садржаја	Град СМ, УК, УГ, КЛЕР	Град СМ, АПВ, РС
Формирање тима за припрему предлога пројеката	Град СМ, УК, УГ	-
Подршка пројектима размене, стручног усавршавања и интернационалне праксе	Град СМ, УК, УГ	Град СМ, АПВ, РС, инострани фондови

Стратешки циљ 2: Валоризација и промоција културних ресурса и унапређење квалитета и разноврсности културне понуде		
Мера 2.1: Туристичка и економска валоризација културних ресурса		
Активност:	Реализатори	Извор финансирања
Креирање туристичког производа Града СМ	ТО, УК, УГ	-

базиран на културним садржајима		
Припрема промотивних материјала за различите категорије посетилаца	ТО, УК, УГ	-
Израда специфичних обележја на прилазима споменицима културе и туристичким објектима	Град СМ, ТО	Град СМ, АПВ, РС
Мера 2.2: Креирање заједничке културне понуде различитих креатора културних садржаја и унапређење регионалне и међународне сарадње		
Активност:	Реализатори	Извор финансирања
Институционална сарадња на дефинисању програмских активности на локалном и регионалном нивоу	Град СМ, ЗЗСК СМ, УК	-
Иницирање међурегионалних и међународних пројеката	Град СМ, ЗЗСК СМ, УК	-
Подршка програмима јавних установа културе и ОЦД	Град СМ, ЗЗСК СМ, УК	Град СМ, АПВ, РС
Мера 2.3: Развој култура националних заједница, мултикултуралности и интеркултурног дијалога		
Активност:	Реализатори	Извор финансирања
Неговање ромске културе	Град СМ, УГ	Град СМ, АПВ, РС, инострани фондови
Неговање хрватске културе	Град СМ, УГ	Град СМ, АПВ, РС, инострани фондови
Неговање украјинске културе	Град СМ, УГ	Град СМ, АПВ, РС, инострани фондови
Неговање русинске културе	Град СМ, УГ	Град СМ, АПВ, РС, инострани фондови
Неговање немачке културе	Град СМ, УГ	Град СМ, АПВ, РС, инострани фондови
Неговање мађарске културе	Град СМ, УГ	Град СМ, АПВ, РС, инострани фондови
Неговање руске културе	Град СМ, УГ	Град СМ, АПВ, РС, инострани фондови
Неговање грчке културе	Град СМ, УГ	Град СМ, АПВ, РС, инострани фондови
Организација заједничких манифестација	Град СМ, УГ, УК	Град СМ, АПВ, РС, инострани фондови
Мера 2.4: Успостављање канала комуникације између корисника и креатора културних садржаја		
Активност:	Реализатори	Извор финансирања
Израда маркетинг стратегије	ТО, УК, УГ, Град СМ	Град СМ, АПВ
Детаљан регистар особа које учествују у културном животу уопште	УК, УГ	-
Истраживање и анализа потреба корисника културних садржаја	УК, УГ, Град СМ, ТО	Град СМ, АПВ, РС, инострани фондови
Креирање културне понуде на основу утврђених потреба и тражње	УК, ТО, Град СМ, УГ	-
Мера 2.5: Подршка савременом стваралаштву и афирмација аматерског стваралаштва		
Активност:	Реализатори	Извор финансирања
Подршка развоју културно-уметничког аматеризма на локалном нивоу	УК, ТО, Град СМ, УГ	Град СМ, АПВ
Унапређење сарадње установа, професионалаца и аматера	УК, ТО, Град СМ, УГ	-

Индикатори реализације стратешких циљева и мера

Стратешки циљ 1: Унапређење услова за заштиту културног наслеђа и унапређење физичке и институционалне инфраструктуре			
Мера	Индикатор	Базна вредност	Циљана вредност
1.1: Валоризација културног наслеђа	Ревидирани регистри непокретних културних добара, уметничко историјских дела, архивске грађе и старе и ретке библиотечке грађе	1	1
	Број израђених евиденција јавних/приватних збирки		
	Број израђених планова управљања заштићеним КИ локалитетима		
1.2: Презервација објеката и предмета из поставки	Количина дигитализоване и микрофилмоване архивске грађе		
	Број конзерваторских пројеката		
1.3: Адаптација просторних капацитета установа културе	Број формираних регистара културне инфраструктуре		
	Број простора покривених комплетном пројектно техничком документацијом за реконструкцију - адаптацију		
	Број извршених инвестиционих улагања		
1.4: Унапређење знања и вештина запослених у установама културе	Број одржаних едукација за актере у култури		
	Формиран тим за писање пројеката	1	1
	Број пројеката финансираних из екстерних извора		

Стратешки циљ 2: Валоризација и промоција културних ресурса и унапређење квалитета и разноврсности културне понуде

Мера	Индикатор	Базна вредност	Циљана вредност
2.1: Туристичка и економска валоризација културних ресурса	Креиран туристички производ Града СМ базиран на културним садржајима		
	Број пропагандног материјала за различите категорије корисника		
	Број програма популаризације културно туристичке понуде Града		
	Број израђених обележја		
2.2: Креирање заједничке културне понуде различитих креатора културних садржаја и унапређење регионалне и међународне сарадње	Број заједничких пројеката УК, УГ и осталих актера у култури		
	Број пројеката са партнерима из других региона и земаља		
2.3: Развој култура националних заједница, мултикултуралности и интеркултурног дијалога	Број подржаних манифестација		
	Број програма и пројеката који подржавају мултикултуралност		
	% издвајања за делатност УГ националних заједница		
2.4: Успостављање канала комуникације између корисника и креатора културних садржаја	Израђена маркетинг стратегија	0	1
	Број израђених регистара особа која учествују у културном животу Града	0	5
	Број спроведених истраживања потреба корисника	1	3
	Број програма креираних на основу истраживања		
2.5: Подршка савременом стваралаштву и афирмација аматерског стваралаштва	Подршка развоју културно-уметничког аматеризма на локалном нивоу		
	Унапређење сарадње установа, професионалаца и аматера		

VI ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА, МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА

Имплементацију Стратешког плана развоја културе Града Сремска Митровица 2017-2022. пратиће два интегрална поступка, мониторинг (праћење) и вредновање (евалуација). Добре технике праћења и вредновања допринеће квантификовању исхода, анализи поступака, осмишљавању корака за унапређење и усклађивање стратешког плана.

Праћење и вредновање омогућиће увид у ток спровођења стратешког плана, при чему се на тај начин оставља простор за уочавање евентуалних грешака и предузимање конкретних акција за њихово превазилажење.

Како би се вредновао степен реализације стратешког плана, дефинисан је план њеног спровођења, при чему је са посебном пажњом успостављен механизам за његово праћење, који се огледа кроз формулисане индикаторе за сваки стратешки циљ и меру.

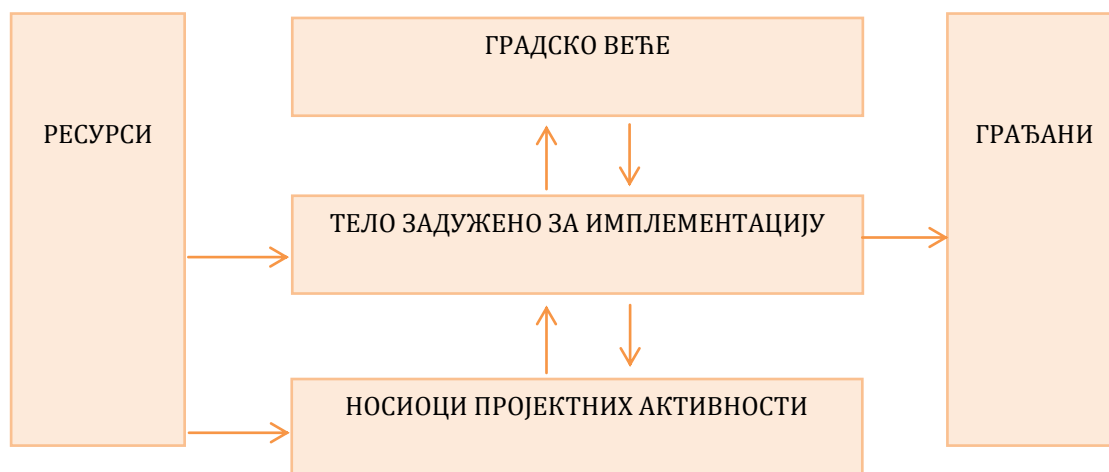
У току имплементације стратешког плана, потребно је одговорити на следећа питања:

- Да ли су подаци у ситуационој анализи још увек актуелни?
- Да ли су елементи у SWOT анализи и даље валидни?
- Да ли су неке од идентификованих претњи отклоњене и да ли су се појавиле нове?
- Који пројекти из дефинисаног оквира мера и циљева су реализовани и у којој мери?
- Да ли су индикатори и даље валидни?
- Да ли су циљеви одрживи и да ли их треба модификовати?
- Да ли функционише оперативна структура за спровођење пројеката и сл?

Табела: План реализације Стратешког плана развоја културе Града Сремска Митровица 2017-2022.

Период	Активности пре почетка периода	Активности на крају периода
2018.	- Израда једногодишњег оперативног програма 2018.	- Извештај о имплементацији једногодишњег оперативног програма за 2018. годину - Ажурирање индикатора – статус имплементације Стратешког плана
2019.	- Израда једногодишњег оперативног програма 2019.	- Извештај о имплементацији једногодишњег оперативног програма за 2019. годину - Ажурирање индикатора – статус имплементације Стратешког плана
2020.	- Ревизија стратешког документа - Израда једногодишњег оперативног програма 2020.	- Извештај о имплементацији једногодишњег оперативног програма за 2020. годину - Ажурирање индикатора – статус имплементације Стратешког плана - Урађена ревизија стратешког документа
2021.	- Израда једногодишњег оперативног програма 2021.	- Извештај о имплементацији једногодишњег оперативног програма за 2021. годину - Ажурирање индикатора – статус имплементације Стратешког плана
2022.	- Израда финалног извештаја о реализацији Стратешког плана развоја културе Града Сремска Митровица 2017-2022	- Финални извештај о реализацији Стратешког плана - Покретање поступка за израду новог стратешког документа

Слика: Оперативна структура за имплементацију Стратешког плана

Мониторинг (праћење) је непрестани процес прикупљања информација преко дефинисаних индикатора за мерење напретка у реализацији стратешких циљева, односно мера. Наведени процес обезбеђује да се ограничена средства за развој културе искористе на најефикаснији начин. Он се усредсређује на испуњавање планираног и обавља се континуирано, при чему се прати реализација пројеката и идентификују се успеси и проблеми. На основу резултата мониторинга, прикупљених података, информација и извештаја, анализира се извршавање пројеката у оквиру дефинисаних циљева, односно мера.

У процес мониторинга треба да буду укључени сви актери укључени у имплементацију пројеката, представници градске управе, Тело задужено за имплементацију, као и актери у културном животу Града.

Вредновање (евалуација) се надовезује на мониторинг и неопходно је да се спроводи на почетку (*ex ante*), на средини (*on going*) и на крају периода за који је стратешки план дефинисан (*ex post*). Евалуацију стратешког плана је потребно спроводити једном годишње, при чему је неопходно реализовати и евалуацију на половини периода реализације, као и на крају. Приликом дефинисања самог стратешког плана, подносиоци пројекта су извршили *ex-ante* евалуацију, што оставља простор за реаговање у случају потребе за редефинисањем циљева, мера и пројеката.

Евалуација Стратешког плана развоја културе Града Сремска Митровица 2017-2022. треба да се заснива на праћењу финансирања стратешких циљева у контексту предвиђених улагања и надзора надлежних институција за њихово спровођење. С обзиром на карактеристике и садржаје извештаја, као што је већ напоменуто, потребно је спроводити их на годишњем нивоу како би се омогућио комплетан увид и праћење целокупних активности предвиђених стратегијом.

Слика: Систем мониторинга и евалуације

